

საქართველოს საპატრიარქოს დასავლეთ ეპროვის ეპარქია
WESTEUROPÄISCHE DIÖZESE DES GEORGISCHEN PATRIARCHATS

მიუნხენის ქართული მართმადიდებლური
ეკლესიის მშენებლობის ფონდი

Baufond zur Errichtung der georgischen
orthodoxen Kirche in München

" გ ო რ გ ა ს ა ლ ი "

" G O R G A S A L I "

Gott mit uns

საბანკო რეკვიზიტები:

Geo. Orth. Kirche – Baufonds „Gorgasali“
Liga Bank EG
Kto: 402303507
Blz: 75090300
IBAN: DE94750903000402303507
BIC: GENODEF1M05

რეკვიზიტები:

მიუნხენის ქართული მართმადიდებლური

ეკლესიის მშენებლობის ფონდი „გორგასალი“.

მისამართი: Kristallstrasse 8, 80995 München, Deutschland

Tel: 00 49 (0) 176 2370 0068; 00 49 (0) 176 6686 1181; Fax: 00 49 (0) 89 12478643;

E-mail: info@ge-orthkirche-muenchen.de

გერმანიის ქართული სამრევლოების ზემო მიუნხენში

მიუნხენის ქართული ეკლესიისთვის 2012 წლის 10 ივნისის შეხვედრა მრავალმხრივ იყო გამორჩეული. წელს დასავლეთ ევროპის ეპარქიის შექმნიდან 11 წელი შესრულდა. ამ პერიოდში გერმანიაში ბევრი ახალი სამრევლო დაფუძნდა, გაიზარდა მრევლი, გაფართოვდა სამრევლოების საქმიანობა. ჩვენი დიდი სურვილი იყო, რომ ამ ზემო მიუნხენში მოგვეწვია ყველა გერმანიაში მოღვაწე ქართული ეკლესიის მოძღვარი და მორწმუნენი, რათა მრევლს გაეცნო ერთმანეთი და ერთი დღით მაინც განეცადა ერთად ყოფნის სიხარული. გვინდოდა, რომ ეს ყოფილიყო ნამდვილი ქართული დღესასწაული, ყოფილიყო ღვთისმსახურება, ქართული სუფრა, ცეკვა-სიმღერა, ჩვენი ტრადიციული ქართული თავყრილობა. მგონია, ღვთის შეწევნით, ჩვენი მღვდელმთავრის, მეუფე აბრაამის ლოცვა-კურთხევით და ჩვენი ერთგული მრევლის დიდი შრომით შეკმეული ერთი ბედნიერი დღე გვეჩვენებინა ქართული სამრევლოებისათვის.

მინდა გითხრათ, რომ ამ შეხვედრას და საერთოდ ყველაფერს, რაც ჩვენს სამრევლოებში კეთდება უცხოეთში, ჰყავს მონაწილეები, რომელნიც ჩვენთვის ალბათ ყველაზე მნიშვნელოვანნი არიან. ესენი არიან - ჩვენი ბავშვები. ოცა ამ შეხვედრას ვამზადდებით, მახსოვს ვამბობდით, რომ ჩვენ ეს ყველაფერი ჩვენს ბავშვობაში ნანახი და განცდილი გვაქვს

საქართველოში, ჩვენს ოჯახებში, სანათესაოში თუ სამეზობლოში და ვიცით ამისი ფასი. ჩვენმა ბავშვებმა კი აქ, უცხოეთში სად უნდა ისწავლონ ეს ყველაფერი, თუ ჩვენ არ ვანახეთ მათ? ჩვენ უნდა ვუჩვენოთ ჩვენს

შვილებს, თუ როგორ შეუძლიათ ქართველებს ერთად ღოცვა და ღვთის დიდება, ერთად სიმღერა, ერთად სუფრასთან ჯდომა, ერთმანეთის პატივისცემა და სიყვარული. სწორედ ამ დიდ საქმეს ემსახურება მიუნხენის ქართული ეკლესია და გვწამს, რომ სანამ ქართველებს უწევთ უცხოეთში ყოფნა, ერი და ბერი უნდა ვემსახუროთ ამ მისიას. სხვანაირად, ძალიან დასანანი იქნება, რომ ქართველები ისე გაიფანტონ უცხოეთში, რომ დაიკარგოს ის საუნჯე, რაც ჩვენს წინაპრებს შეუქმნიათ და გაღმოუციათ ჩვენთვის.

10 ივნისის ზეიმზე საფუძველი ჩაეყარა დიდ საღვთო და საქვეყნო საქმეს. დაფუძნდა მიუნხენის ქართული ეკლესიის მშენებლობის ფონდი „გორგასალი“. ფონდი „გორგასალი“ გააერთიანებს ყველა ადამიანის ძალისხმევას იმისათვის, რომ უახლოეს მომავალში მიუნხენში აშენდეს ტრადიციული, ქართული, მართლმადიდებლური ტაძარი. ჩვენი ეკლესია 11 წელია არსებობს ნაქირავებ შენობაში. ეს ბევრ სირთულეებს გვიქმნის, რადგან ტაძარი არქიტექტურულად არ არის ტრადიციული მართლმადიდებლური ფორმის, შენობა ძველია და საფუძვლიანად შესაკეთებელი, არ გაგვაჩნია საკამარისი ფართობი ღვთისმსახურებისათვის და სამრევლოს სხვა სრულყოფილი საქმიანობისათვის. ვთვლით, რომ უკვე მომწიფდა დრო და შეგვწევს ძალა, ყველა ერთად შევეჭიდოთ ამ დიდ საქმეს. ეს არ გეგმობს შემთხვევით და ჟურნალ „ქართული“-ს საშუალებით, მინდა დავლოცო ჩვენი ერთგული მრევლი. მინდა ვუთხრა მათ, რომ შეიძლება ხანდახან ადამიანების მიერ შეუმჩნეველი რჩება თქვენი

კეთილი საქმე, მაგრამ გჯეროდეთ, რომ ღმერთი ყველაფერს ხელავს და მრავალი სიკეთით მოგაგებთ თქვენი შრომისათვის. მინდა ასევე დავლოცო ყველა, მიუნხენსა და მის შემოგარენში მცხოვრები

საქართველოს ეკლესიის შვილები და მოგუწოდო მათ: გაერთიანდით ფონდ „გორგასალში“ და როგორც შეძლებთ მხარში ამოუდექით მიუნხენის ქართული ეკლესიის მშენებლობის საქმეს. მიუნხენის ქართული ეკლესიის მშენებლობა არის უდიდესი საღვთო და მამულიშვილური საქმე,

რომელიც დიდ სიკეთეს მოგვიტანს ჩვენ და ჩვენს შემდგომ თაობებს უცხოეთში.

ქრისტესმიერი სიყვარულით

დეკანოზი თამაზ ლომიძე

მიუნხენის ქართული ეკლესიის წინამძღვარი

მიტროპოლიტ აბრაამის ქადაგება ბერმანის ქართული სამრევლოების ზეიმზე მიუნხენში 10 ივნისი, 2012 წელი

სახელითა მამისათა და ძისათა და წმიდისა სულისათა. ჩვენთან არს ღმერთი!

დღევანდელი დღე გამორჩეული დღე არის, არა მხოლოდ იმ შეკრების გამო, რომელსაც ჩვენ ყველანი ვესწრებით, დღეს ჩვენი წმინდა ეკლესია აღნიშნავს ხსენებას ყოველთა წმინდათა ანუ იმ ადამიანებისა, რომლებმაც 2000 წლის განმავლობაში თავისი ცხოვრებით და ღვაწლით განამტკიცეს ღვთის მეუფება კაცობრიობის იმ ნაწილზე, რომელსაც თავი ქრისტიანად მიაჩნია. მათ მოგვცეს საოცარი მაგალითი თავდადებისა და თავგანწირვისა, როდესაც უზენაესი მიზანი ბევრად უფრო მნიშვნელოვანი და სასურველი იყო ადამიანთათვის, ვიდრე ის სირთულეები, რომლის გადალახვაც უწყევს ადამიანს სასუფევლისკენ მიმავალ გზაზე, გზაზე, რომელსაც მარადიულობაში მივყავართ. ეს გზა არ არის ყოველთვის სასიამოვნო მოვლენებით აღსავსე, ჩვენ ძალიან ბევრი წინააღმდეგობა გვხვდება და ერთ-ერთი ასეთი წინააღმდეგობა იყო მიზეზი და საფუძველი იმისა, რომ მრავალი ჩვენი თანამემამულე უცხოეთში აღმოჩნდა. საქართველო ამ თვალსაზრისით ძალიან გამოუცდელი ქვეყანაა, რადგანაც ათასწლეულების მანძილზე არსებული საქართველო არასოდეს განიცდიდა თავისი შვილების და მოქალაქეების გადინებას უცხოეთში, მხოლოდ ძალით თუ შეიძლება ქართველი ადამიანის წაყვანა საღვთო. მაგრამ ისტორიული გარემოებები და ვითარება ისეთი შეიქმნა, რომ ჩვენი ქვეყნის და ჩვენი ეკლესიის ძალიან ბევრი საყვარელი შვილი აღმოჩნდა უცხოეთში. მათზე ეკლესიის ზრუნვა ერთი წუთითაც არ შენელებულა. თვითონ ის ფაქტი, რომ თითქმის ათი წლის წინ შეიქმნა დასავლეთ ევროპის ეპარქია იყო ნიშანი იმ პასუხისმგებლობისა,

რომელსაც ეკლესია გრძნობდა თქვენს წინაშე.

პირველ რიგში, მე მინდა გადმოგცეთ ჩვენი სულიერი მამის, უწმინდესი და უნეტარესი ილია მეორის მწყემსმთავრული ლოცვა-კურთხევა და დალოცვა. მისი კურთხევა და დალოცვა დაგეხმარებათ თქვენ იმ სირთულეების გადალახვაში, რომელთანაც გიწევთ შეხება, დაგეხმარებათ, რომ თქვენი გზა სამშობლოსაკენ ბევრ სიხარულთან იყოს დაკავშირებული. ტკივილით წამოსული ადამიანები ტკივილით სამშობლოში დაბრუნებულები, ვფიქრობ, რომ არ იქნებიან ისეთი ბედნიერები, როგორც ჩვენ გვინდა. ჩვენ გვინდა, რომ ტკივილით წამოსულები სიხარულით დაბრუნდეთ საქართველოში. ვიდრე სხვადასხვა გარემოებები და თქვენი სულიერი ძალა არ გაძლევთ ამის შესაძლებლობას, ჩვენ გვინდა, რომ ეკლესია იყოს ის ადგილი, სადაც ჩვენ შევიკრიბებით და ჩვენს საოცარ სიყვარულს და სიხარულს გამოვხატავთ ჩვენი ქვეყნის და დედა-

ეკლესიის მიმართ. მიუნხენის სამრევლო არის ერთ-ერთი უძველესი სამრევლო, იგი ეპარქიის დაფუძნებამდე იყო შექმნილი. დღეს აქ ესწრებიან ადამიანები, რომლებიც ამ სამრევლოს შექმნის სათავეებთან იდგნენ და მას მერე ემსახურებიან როგორც თავის სულს, ასევე ქვეყანას და იმ ჩვენს პატარა ქართველებს, რომლებიც აქაც არიან წარმოდგენილები და რომლებიც, დარწმუნებული ვარ, საქართველოში იცხოვრებენ და ბევრ სარგებელს მოუტანენ ჩვენს ქვეყანას.

დღევანდელ ჩვენს წირვას ესწრებიან გერმანიის სხვადასხვა ქალაქებიდან ჩამოსული ჩვენი ეკლესიის სულიერი შვილები, რაც ასევე განსაკუთრებულ სიხარულს იწვევს ჩვენში. მიუნხენის ამინდი სამწუხაროდ არ გამოდგა ისეთი, როგორც ჩვენ გვინდოდა, მაგრამ მე ვფიქრობ, რომ ამ სამსაათიანი ლოცვის შემდეგ მზეც გამოჩნდება, წვიმაც შეწყდება და ჩვენ მოგვეცემა შესაძლებლობა კიდევ ერთხელ ერთმანეთს და სხვებსაც ვაჩვენოთ ჩვენი სულიერი სამყარო, ის საოცარი სიყვარული, რომლითაც ქართველი ადამიანი ყოველთვის გამოირჩეოდა და გამოირჩევა. მართლმადიდებელ ერებში ქართველები გამოირჩევიან განსაკუთრებული სიყვარულით და გახსნილობით. ამიტომ არის, რომ საქართველო და ქართველი ერი განსაკუთრებულ ადგილს იკავებენ სხვადასხვა სახელმწიფოების თუ ხალხების ცხოვრებაში და გონებაში. ასევე აღვნიშნავ იმ ადგილს, რომელსაც ჩვენ მარადიული სამყაროს შემოქმედის და ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის გულში ვიკავებთ. ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის წილხვედრი ქვეყანა გადამწვევტ მომენტში ყოველთვის აკეთებდა იმ ერთადერთ სწორ არჩევანს და ღებულობდა იმ გადაწყვეტილებას, რომელიც ამტკიცებდა მის კავშირებს მარადიულობასთან. კაცობრიობა ვითარდება, უამრავი ახალი გამოწვევა ხდება ხოლმე ცხოვრებაში და ერთადერთი, უმთავრესი ჩვენი შემწე არის ჩვენი სარწმუნოება, სარწმუნოება, რომელიც არის დაფუძნებული იმის გაცნობიერებაზე, რომ ადამიანის ცხოვრება არის გზა, ცხოვრება არ არის მიზანი. მიზნისკენ მიმავალი ადამიანი ივსება განსაკუთრებული სიხარულით როცა ნელ-ნელა უახლოვდება მას. სწორედ იმ საბოლოო მიზნის მიღწევა, ამის სურვილი აძლევს ადამიანს ძალას, რომ გადალახოს ამსოფლიური სირთულეები, სულიერად განმტკიცდეს და სხვასაც მისცეს მაგალითი ქრისტიანული საოცარი ცხოვრებისა.

თქვენი შეკრება, რომელსაც ესწრებიან ადამიანები ფრანკფურტიდან, ბონიდან, შტუტგარტიდან, გერმანიის სხვადასხვა მიწებიდან და სხვადასხვა ქალაქებიდან, არის საოცარი

მაგალითი იმ მიზიდულობისა, რომელიც აქვს ქართულ ეკლესიას და იმის გაცნობიერებისა, რომ ყველა თქვენთაგანი თავის თავს მიიჩნევს (და სხვანაირად წარმოდგენილია) საქართველოს და დედა-ეკლესიის შვილად. ჩვენ მოხარული ვართ, რომ ეს საოცარი ქრისტიანული ოჯახები უკვე 57 ქალაქში არის შექმნილი. საქართველოს ეკლესიის დასავლეთ ევროპის ეპარქიაში დღეს 57 სამრევლოა, დასავლეთ ევროპის ეპარქიის დაფუძნების დროისთვის კი მხოლოდ მიუნხენის, სტრასბურგის და ბრიუსელის სამრევლოები არსებობდა. მინდა ვთქვა, რომ ჩვენი სამღვდლოება და ჩვენი ეპარქია არ მიიჩნევს, რომ ჩვენ ახალ ხიდებს გიშენებთ, იმისთვის რომ თქვენ დედა-ეკლესიასთან და სამშობლოსთან გქონდეთ კავშირი. ჩვენ უბრალოდ ამაში გეხმარებით და გვინდა, რომ ეს ურთიერთობები მომავალში განმტკიცდეს. თვითონ ადამიანების მისწრაფება, რომ კავშირი ჰქონდეთ დედა-ეკლესიასთან აშკარად იგრძნობა ყველგან. ორიოდ წლის წინ ჩვენ იტალიაში გვეყავდა მხოლოდ ერთი მღვდელი, მაგრამ ამან ისეთი ბიძგი მისცა იქაური ქართველების აქტიურობას, რომ დღეს უკვე ხუთი სასულიერო პირი მსახურობს და კიდევ ერთი ემზადება იტალიაში გასამგზავრებად. გერმანიაში სამი სასულიერო პირი მსახურობს, ორი მათგანი (მამა ისე და მამა თამაზი) ცხოვრობს გერმანიაში. მამა ლაზარე, რომელიც მიუნხენში მსახურობდა, პერიოდულად დადის ვენიდან გერმანიის რამდენიმე ქალაქში, რათა ღვთისმსახურება აღასრულოს. ჩვენი ის 18 სასულიერო პირი, რომელიც დაუღალავად შრომობს ამ ქვეყნებში, არის, ასე ვთქვათ, წინამძღოლი იმ ქრისტიანული თემისა, ოჯახისა, რომელიც იქმნება ამა თუ იმ ქალაქში.

ჩვენი ახალგაზრდობა, რომელიც საზღვარგარეთ სასწავლებლად არის წამოსული ბევრ სირთულეს აწყდება და ძალიან სასიამოვნოა, რომ ამის მიუხედავად ისინი, თავის სარწმუნოებას გამოხატავენ ისე, როგორც ჩვენ სახარება გვაუწყებს: „რომელმან აღიაროს“. თქვენი სარწმუნოების აღიარება გარე სამყაროს წინაშე ხდება სისტემატურად, ყოველდღიურად - ეს არის შედეგი ღვთაებრივი მაღლის მოქმედებისა ყველა იმ ადამიანზე, რომელიც თავის ცხოვრებას უძღვნის ჭეშმარიტების მსახურებას. სირთულეების გადალახვისთვის ადამიანს აუცილებლად სჭირდება ღვთაებრივი შეწევნა. წმინდა წერილი ჩვენ გვაუწყებს: „მიუტევე ზრუნვა შენი უფალსა და მან გამოგზარდოს შენ“. ხშირად გაჭირვების ჟამს ჩვენ მივდივართ ხან ექიმთან, ხან მდიდართან, ხან ამა სოფლის ძლიერებთან, რათა დახმარება ვითხოვოთ და როცა ყველა იმედი ამოგვეწურება,

მხოლოდ მაშინ მიემართავთ უფალს. სინამდვილეში კი პირიქით არის გასაკეთებელი იმისთვის, რომ ეს სირთულე სწრაფად იქნას დაძლეული, რადგანაც უფალი შეისმენს ყოველი ჩვენთაგანის ფიქრს, აზრს და სიტყვას. იმ ყველაფერს, რაც ჩვენს ცხოვნებას, ჩვენს ფიზიკურ და სულიერ წარმატებას სჭირდება, უფალი უხვად გვძლევს, ჩვენ ვხედავთ ამას და ყოველთვის ვმადლობთ უფალს.

მე მოხარული ვარ, რომ დღეს ამ წირვის გარდა აქ კიდევ საინტერესო შეხვედრა ჩატარდება, სადაც ჩვენი თანამემამულეები მოგვცემენ შესაძლებლობას ვნახოთ ქართული სულის გამოხატვის საერო ფორმა. ძალიან დროული და სასიამოვნო არის, რომ აქ ფუძნდება ფონდი, რომლის მიზანი იქნება ამ სამრევლოს შემდგომი განვითარება და გაძლიერება. მსგავსი ნაბიჯები სხვადასხვა ქალაქებშიც იღებება. მე ვფიქრობ, რომ სხვადასხვა ქალაქებში მუშაობის მიუხედავად, ყველანი ერთი ეკლესიის სულიერი შვილები ხართ. აქ წარმოდგენილი მამებიც, დამიჯერეთ, თავდაუზოგავად შრომობენ.

მინდა კიდევ ერთხელ გითხრა, რომ სასულიერო პირის ცხოვრება საქართველოში ბევრად უფრო კომფორტულია, ვიდრე უცხოეთში, ზოგს გონია, რომ უცხოეთში მყოფი ნებისმიერი ადამიანი ასჯერ უფრო ბედნიერია, ვიდრე საქართველოში მყოფნი. ეს ასე არ არის. სირთულეები და მათი გადალახვა თქვენ გჭირდებათ იმისათვის, რომ თქვენ ის გზა გააგრძელოთ, რომლითაც ჩვენი წინაპრები მიდიოდნენ. ამას თქვენ ძალიან კარგად აცნობიერებთ, ამის სწავლება თქვენ არ გჭირდებათ.

მე მინდა კიდევ ერთხელ მოგილოცოთ დღევანდელი დღე. ღმერთმა გაგახაროთ, გააძლიეროთ და სიხარულით, გამარჯვებულები დაგვიბრუნდით საქართველოში. საქართველო თქვენ გელოდებათ, საქართველოს თქვენ სჭირდებათ და განსაკუთრებით სჭირდება თქვენი ლოცვა. ჩვენთან არს ღმერთი!

**მიტროპოლიტი აბრაამი
დასავლეთ ევროპის ეპარქიის მმართველი**

მადლხვადიფიციური უცხოელებს გერმანიაში სამუშაოს დაწყების ჰირობები უმარტივდებით

ევროგაერთიანების მიერ შემუშავებული ღირეტივის შესაბამისად, რომელიც განსაზღვრავს კვალიფიციური კადრების მოზიდვის წესს, გერმანიის პარლამენტმა მიიღო კანონი „უცხოელთა მდგომარეობის შესახებ“ კანონში ცვლილებების შეტანის შესახებ. მოცემული კანონცვლილება ითვალისწინებს ე.წ. ცისფერი ბარათის გაცემის ნორმებს და აგრეთვე სხვა საიხლებს.

ცისფერი ბარათის მიღების პირობები

ცისფერი ბარათი (Blaue Karte EU) წარმოადგენს სამუშაოზე ნებართვის გამარტივებულ ფორმას და მიზნად ისახავს, გერმანიაში კვალიფიციური კადრების ღეფიციტის შევსებასა და მაღალკვალიფიციური უცხოელების გერმანიის შრომის ბაზარზე უკეთ ინტეგრირებას.

ცისფერი ბარათი გაიცემა ევროკავშირის არაწევრი ქვეყნების მოქალაქეებზე. ამისათვის კი ეს პირები უნდა აკმაყოფილებდნენ გარკვეულ პირობებს:

კანონის ახალი ნორმა მოითხოვს, რომ უცხოელს უნდა გააჩნდეს გერმანიის საზღვრებს გარეთ მიღებული

- 1) უმაღლესი განათლება ან
- 2) 5 წლიანი პროფესიული გამოცდილება.

აგრეთვე მან უნდა გააფორმოს შრომის ხელშეკრულება, რომლის მიხედვითაც მისი წლიური შემოსავალი მინიმუმ 44 800 ევროს უნდა შეადგენდეს (დღემდე მოქმედი ნორმის მიხედვით, გერმანიაში მუდმივი საცხოვრებელი უფლების – **Niederlassungserlaubnis** – მიღებისთვის „კვალიფიციური“ უცხოელი წლიურად უნდა გამოიმუშაებდეს მინიმუმ 66 000 ევროს).

ისეთი პროფესიის მქონე პირთათვის, რომლის

დიდ ნაკლებობასაც განიცდის გერმანიის შრომის ბაზარი, წლიური შემოსავლის ოდენობა შეიძლება შემცირებულ იქნას 35 000 ევრომდე. მოცემულ პროფესიებს მიეკუთვნება ინჟინერი, მათემატიკოსი, ექიმი და პროგრამისტი.

ცისფერი ბარათის მფლობელებს ეძლევათ უფლება, 3 წლის გასვლის შემდეგ მიიღონ – როგორც თავისთვის აგრეთვე საკუთარი ოჯახის წევრებისთვის – გერმანიაში მუდმივი ცხოვრების უფლება, თუ ამ დროისათვის მათი შრომითი ხელშეკრულების ვადა ჯერ კიდევ ამოწურული არ არის. გერმანული ენის კარგად ცოდნის შემთხვევაში კი გერმანიაში მუდმივი ცხოვრების უფლება მათ მიენიჭებათ უკვე 2 წლის შემდეგ.

ვიზის მიღება გერმანიაში სამუშაოს მოძებნის მიზნით

მიღებული კანონცვლილება აგრეთვე ადგენს სხვა ახალ წესს. კერძოდ კი, უცხოელს, რომელსაც გერმანიაში მუშაობის სურვილი გააჩნია, მაგრამ შრომითი ხელშეკრულება ჯერ არა აქვს გაფორმებული, შეუძლია განაცხადის საფუძველზე მიიღოს 6 თვიანი ვიზა. ამ ვიზის მეშვეობით მას მიეცემა უფლება შევიდეს გერმანიის ტერიტორიაზე და 6 თვის მანძილზე ეძებოს სამუშაო, რომელიც თავის მხრივ კვალიფიციური სამსახურისთვის დადგენილ ზემოთ აღწერილ პირობებს უნდა აკმაყოფილებდეს.

სამუშაოს მიღებაზე „უპირატესობის წესი“ გაუქმდა

დღეისათვის მოქმედი წესი დამსაქმებელს უზღუდავს უფლებას, თავისუფლად მიიღოს სამუშაოზე ევროგაერთიანების არაწევრი ქვეყნის მოქალაქე. ხსენებული წესი გულისხმობს, რომ ვაკანტური სამუშაო ადგილის მიღების უპირატესობა პირველ რიგში ენიჭებათ სამუშაოს მაძიებელ გერმანიის მოქალაქეებს, შემდეგ ევროგაერთიანების წევრი ქვეყნების მოქალაქეებს და მხოლოდ მათ შემდეგ ევროგაერთიანების არაწევრი ქვეყნების მოქალაქეებს. ეს წესი ფაქტიურად შეუძლებელს ხდის ევროგაერთიანების არაწევრი ქვეყნების მოქალაქეების მიერ გერმანიის ტერიტორიაზე სამუშაო ადგილის მიღებას.

ახალი კანონი აუქმებს მოცემულ შეზღუდვას და ამიერიდან დამსაქმებელს აძლევს უფლებას, დასაქმების სააგენტოს (Bundesagentur für Arbeit) წინასწარი ნებართვის გარეშე დაასაქმოს უცხოელი.

თავის მხრივ ეს ახლად მიღებული წესი წარმოქმნის იმის საშიშროებას, რომ უცხოეთიდან მოზიდული კვალიფიციური კადრების დასაქმების წესის გამარტივება გერმანიის შრომის ბაზარზე გამოიწვევს ხელფასების ხელოვნურად დაწევას

(Lohndumping). მოცემულის თავიდან აცილების მიზნით შესაბამისი უწყებების მიერ განხორციელდება კონტროლი. შემოწმდება, თუ რამდენად შეესაბამება მიგრანტების დასაქმების პირობები (სამუშაო საათების რაოდენობა, ანაზღაურების ოდენობა და სხვა) კანონისა და გერმანიის შრომის ბაზრის მოთხოვნებს.

ახალი წესი სტუდენტებისთვის

დღეს მოქმედი წესის მიხედვით, ევროგაერთიანების არაწევრი ქვეყნების მოქალაქეებს, რომლებიც გერმანიის უმაღლეს სასწავლებლებში სწავლობენ, უფლება აქვთ სწავლის წარმატებით დასრულების შემდეგ 12 თვის განმავლობაში გერმანიის ტერიტორიაზე ეძებონ მათი განათლების შესაბამისი კვალიფიციური სამსახური. ამ პერიოდში ცხოვრების ფინანსური უზრუნველყოფის მიზნით მათ უნარჩუნდებოთ სტუდენტური სტატუსის შესაბამისად არაკვალიფიციურ სამუშაოზე წელიწადში 90 სრული ან 180 ნახევარი დღით მუშაობის უფლება.

ახალი კანონი აგრეთვე ცვლის ამ ნორმებს და სტუდენტებს აძლევს საშუალებას. სწავლის პერიოდში 90 სრული დღის ნაცვლად 120 და 180-ის ნაცვლად 240 ნახევარი დღე იმუშაონ. უმაღლეს დამთავრებულ უცხოელებს კი აძლევს საშუალებას 12-ის ნაცვლად 18 თვის მანძილზე ეძებონ გერმანიაში სამუშაო. გარდა ამისა მათ უფლება ექნებათ მოცემული 18 თვის განმავლობაში შეუზღუდავად იმუშაონ არაკვალიფიციურ სამუშაოზე, სანამ არ მოიძიებენ მათ მიერ მიღებული განათლების შესაბამისი კვალიფიციური სამსახურს.

გერმანიის უმაღლეს სასწავლებლის წარმატებით დასრულების შემდეგ კვალიფიციური სამსახურში მოწვობის შემთხვევაში, უცხოელს ეძლევა ე.წ. „სამუშაო ვიზა“ (როგორც წესი მინიმუმ ერთი წლის ვადით). მათ, ვინც მოცემულ ვიზას 2 წლის განმავლობაში ფლობს, 2 წლის გასვლის შემდეგ უფლება აქვთ მიიღონ გერმანიაში მუდმივი ცხოვრების უფლება (Niederlassungserlaubnis).

„უცხოელთა მდგომარეობის შესახებ“ კანონში შეტანილი ამ ცვლილებებით უცხოეთის მოქალაქეებს შეუძლიათ ისარგებლონ მოცემული კანონის ძალაში შესვლის დღიდანვე. იგი ძალაში შედის 2012 წლის 1 აგვისტოს.

ვახტანგ მებადური

Mebaduri Consulting Group-ის
იურისტი/კონსულტანტი
ქ. ბილეთფელდი

დამოუკიდებლობის დღის აღნიშვნა მიუნხენში

თეა რობაქიძე-ბრაუნი და პარმენ მიქაძე

ლერი დათაშვილი და თინათინ ჩითინაშვილი

ელისაბედ გასტი

ბოლო ასწლეულის სტატისტიკით თუ ვიმსჯელებთ, ქართველებს სამუალოდ საუკუნეში ორჯერ გვიწევს სახელმწიფოებრივი სუვერენიტეტის აღდგენა. ამ დღეს კი, ბოლო წლებია წელიწადში ერთხელ, 26 მაისს ავლნიშნავთ. სამუალო სტატისტიკურ ქართველსაც ძალიან უყვარს ჩვენს დიად წარსულზე საუბარი და მისით ტკბობა. ყველა დიდ გამარჯვებას, მათ შორის დამოუკიდებლობის აღდგენასაც, ბრძოლით თუ ისტორიული შემთხვევითობით მოპოვებულს, ჩვეული პათოსით ვზეიმობთ და გვიხარია.

დამოუკიდებელი ქვეყნის მოქალაქეობა რომ დიდი წყალობაა, დამეთანხმებით ალბათ. მაშინაც კი, როცა სამშობლოდან განსაზღვრული თუ განუსაზღვრელი ვადით ხარ წასული და შორიდან ეფერები შენს ქვეყანას. უცხოეთში, ალბათ, იმის განცდაც უფრო მეტია, იყო ქვეყნის შვილი, რომლის სუვერენიტეტსაც საფრთხე ჯერ კიდევ ემუქრება. გინდა ყველას გააგებინო, რომ არის ასეთი ქვეყანა და მას არაჩვეულებრივ ადამიანებთან ერთად არაჩვეულებრივი ფოლკლორი, კულტურა და ტრადიციები აქვს.

სწორედ ამის გამო გერმანიის ქართული სათვისტომო საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის დღეს ყოველწელს განსაკუთრებულად აღნიშნავს. ვიკრიბებით ქართველ და უცხოელ მეგობრებთან ერთად, ვიხსენებთ და ვახსენებთ ბედის უკუღმართობით დაკარგულ და კვლავ აღდგენილ საქართველოს დამოუკიდებლობას. ვმღერით, ვცეკვავთ, ვსაუბრობთ და, რა საკვირველია, განსაკუთრებით ქართული სუფრის ტრადიციას ვუფრთხილდებით.

წელსაც, ისევე როგორც წინა წლებში ერთმანეთს სახეიმო განწყობით შევხვდით. საღამო ტრადიციულად გერმანიის ქართული სათვისტომოს თავმჯდომარემ, ბატონმა ლერი დათაშვილმა გახსნა. იგი ქართველებს და საქართველოს მეგობრებს მიესალმა და სათვისტომოს წარმატებით განხორციელებულ და დაგეგმილ პროექტებზე ესაუბრა. ბევრ სიახლესთან ერთად ამ დღეს ოფიციალურად გამოცხადდა გერმანიის ქართული სათვისტომოს საქველმოქმედო ფონდის დაარსება, რომლის

მიზანიც საქართველოს სოციალურად დაუცველი და სნეული მოქალაქეების დახმარებაა.

შეხვედრის პირველ ნაწილში გერმანიაში არსებულ სხვადასხვა ქართულ და ქართულ-გერმანული საზოგადოებების წარმომადგენლებს შესაძლებლობა ჰქონდათ წარედგინათ თავისი ორგანიზაციები და დამსწრე საზოგადოებისთვის საქართველოს დამოუკიდებლობის დღე მიელოცათ. საპატიო სტუმრებს შორის იყვნენ ქალბატონი ელისაბედ გასტი, გერმანულ კავკასიური ორგანიზაციის თავმჯდომარე ეკეპარდ მაასი, ნიურნბერგის ქართული კულტურული ორგანიზაციის თავმჯდომარე თეიმურაზ შვანგირაძე და სხვა გერმანულ-ქართული ორგანიზაციების წარმომადგენლები.

წელსაც, ისევე როგორც წინა წლებში გერმანიის ქართულმა სათვისტომომ გერმანიის მასშტაბით წლის საუკეთესო ქართველი სტუდენტი გამოავლინა. ჯილდო და წლის საუკეთესო სტუდენტის ტიტული წილად ოსნაბრუკის უნივერსიტეტის ეკონომიკისა და სოციალურ მეცნიერებათა ფაკულტეტის სტუდენტს, ქეთევან შალიკაშვილს ხვდა. ღონისძიების პირველ ნაწილს თეა რობაქიძე-ბრაუნის მიერ შესრულებული ნაწარმოები, რომელსაც აკომპანიმენტს პარმენ მიქაძე უკეთებდა, არაჩვეულებრივ ელფერს აძლევდა.

წლეგანდელი შეხვედრა გამორჩეული კიდევ იმით იყო, რომ მას რეგენსბურგის ქართული თეატრი „Duo Sosani“-ი თავისი შესანიშნავი კომედით „Blind Date“-თი ამშვენებდა. მსახიობების, გიორგი და თეა სოსანის მიერ შესრულებულმა წარმოდგენამ ქართველი და არა ქართველი მაყურებლები ერთნაირად მოხიბლა. პანტომიმით მათ ბევრად უფრო უკეთესად შეძლეს ქართული ხასიათის გადმოცემა, ვიდრე ეს ხშირად სიტყვებს შეუძლიათ. საღამო ბუფეტთან და ქართულ ღვინოსთან ერთად გაგრძელდა. მიუნხენის შუაგულში ქართული სიმღერის ხმაც გაისმა. აქ რამდენიმე საათით ჩვენ ნამდვილი საქართველო გვქონდა, დამოუკიდებელი, ლაღი, მომავლის იმედით სავსე.

თინათინ ჩითინაშვილი

ეკეპარდ მაასი

წლის საუკეთესო სტუდენტის დაჯილდოვება

თეატრი „Duo Sosani“

გერმანიის ქართული სათვისტომოს თასი

ქართული საქალაქთაშორისო ტურნირი მინი-ფეხბურთში

„გაერთიანებული საქართველო“
(შტუტგარტი)

„ივერიელი“ (მიუნხენი)

„მუსიკოსები“ (შტუტგარტი)

„გორგასალი“ (მიუნხენი)

გერმანიის ქართული სათვისტომოს ინიციატივით, ამა წლის 24 ივნისს, ქალაქ შტუტგარტში უკვე მეორედ გაიმართა ქართული ტურნირი მინი-ფეხბურთში. მასში მონაწილეობის მიღება შეეძლო გერმანიის ნებისმიერ ქალაქში მცხოვრები ქართველებისაგან დაკომპლექტებულ გუნდს. ტურნირი პირველად 2011 წელს ჩატარდა და მასში შვიდი ქართული გუნდი მონაწილეობდა. იგი მიზნად ისახავს გერმანიის სხვადასხვა ქალაქებში მიმოფანტული ქართველების გაცნობასა და დამეგობრებას.

წელს ტურნირში დარეგისტრირდა და თამაშობდა ცხრა ქართული გუნდი:

1. გაერთიანებული საქართველო (შტუტგარტი)
2. მუსიკოსები (შტუტგარტი)
3. გორგასალი (მიუნხენი)
4. ივერიელი (მიუნხენი)
5. კოდალები (აუგსბურგი)
6. ფეოლა (ფრაიბურგი)
7. უქიმერიონი (კარლსრუე)
8. იასონა (კარლსრუე)
9. შტანბერგი

ორ მოედანზე გამართული ათწუთიანი მატჩები პროფესიონალმა მსაჯებმა ჩაატარეს. ჯგუფური შეხვედრების შემდეგ ტურნირს მეცხრე ადგილზე გასული გუნდი „უქიმერიონი“ გამოეთიშა. ნახევარფინალში ერთმანეთს შტანბერგის, აუგსბურგის, კარლსრუეს (იასონა) და ფრაიბურგის გუნდები შეხვდა. თამაში შესამე ადგილის მოსაპოვებლად კარლსრუესა და შტანბერგის გუნდებს შორის

„კოდალები“ (აუგსბურგი)

შტანბერგი

„ფეოლა“ (ფრაიბურგი)

ტურნირის „ბომბარდირი“
გიორგი წიკლაური

ტურნირის საუკეთესო მეკარე
გოჩა ნატროშვილი

გუნდი „ფეოლას“ კაპიტანი
გიორგი დათაშვილი

პრიზების გადაცემა

გაიმართა და ანგარიშით 3:2 დასრულდა.

„ფეოლასა“ და „კოდალებს“ შორის გამართულ დაძაბულ ფინალურ შეხვედრაში ანგარიში ძირითადი დროის ბოლო წუთზე გიორგი წიკლაურმა საჯარიმო დარტყმით გაათანაბრა (3:3). დამატებით 2 წუთში ფრაიბურგმა ლევან მარგველაშვილის გოლით გამარჯვება მოიპოვა. აღსანიშნავია, რომ გუნდი „ფეოლა“ გასული წლის ტურნირში მეორე ადგილზე გავიდა.

ადგილები შემდგენაირად განაწილდა:

- პირველი ადგილი: გუნდი „ფეოლა“ (ფრაიბურგი) მეორე ადგილი: გუნდი „კოდალები“ (აუგსბურგი) მესამე ადგილი: გუნდი „იასონა“ (კარლსრუე)

ტურნირში ყველაზე მეტი - 15 გოლი აუგსბურგის გუნდის მოთამაშემ გიორგი წიკლაურმა გაიტანა და ტურნირის „ბომბარდირად“ დასახელდა. შეხვედრის ორგანიზატორებისაგან მას „ოქროს ბუცი“ გადაეცა. გარდა ამისა, გამოვლინდა და სამახსოვრო პრიზით დაჯილდოვდა ტურნირის საუკეთესო მეკარე, კარლსრუეს გუნდის „იასონას“ მოთამაშე გოჩა ნატროშვილი.

2011 წლის ტურნირის თასის მფლობელებმა (შტუტგარტის „გაერთიანებული საქართველო“) პირველ ადგილზე გასულ გუნდს გერმანიის ქართული სათვისტომოს გარდამავალი თასი გადასცეს. ტურნირის ყველა მონაწილე კი დაჯილდოვდა სამახსოვრო მედლით.

„ძალიან მიხარია, რომ უკვე მეორედ ჩატარდა გერმანიის ქარ-

თული სათვისტომოს ტურნირი და იმედი მაქვს, რომ ეს ტრადიცია მომავალშიც გაგრძელდება. ვფიქრობ, რომ იგი გერმანიაში მცხოვრები ქართველების ურთიერთგაცნობის, ურთიერთდამეგობრების და მხარდაჭერის ერთ-ერთი საუკეთესო საშუალებაა.“ - ამბობს ტურნირის ერთ-ერთი ორგანიზატორი, აუგსბურგის „კოდალების“ მოთამაშე ზურაბ კოჭლამაზაშვილი. „ეს მასშტაბური ტურნირია, შარშანდელთან შედარებით მონაწილე გუნდთა რაოდენობა გაიზარდა, რაც ძალიან სასიხარულოა და ამასთანავე იმის მანიშნებელი, რომ ამ ტურნირის მიმართ ინტერესი მატულობს. იმედი მაქვს, რომ მომავალში კიდევ უფრო მეტი ქალაქიდან ჩამოვლენ გუნდები და უფრო მეტი ქართველი მიიღებს მონაწილეობას.“

...იყო ემოცია, მოჭარბებული წითელი ბარათები, გატანილი და აცილებული გოლები, გულშემატკივართა ოვაციები თუ დაღვრემილი სახეები, და რაც მთავარია, გერმანიის სხვადასხვა ქალაქებში მცხოვრები ქართველების ერთად შეკრებით გამოწვეული დიდი სიხარული.

ნინო საბელაშვილი

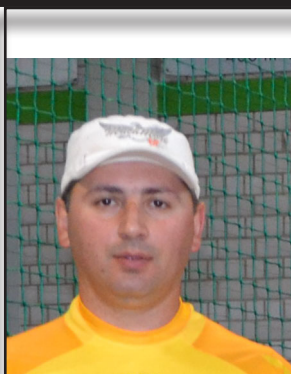

გიორგი უმიკაშვილი, „გაერთიანებული საქართველოს“ (შტუტგარტი)
 ჩემთვის ამ ტურნირს ორმაგი დატვირთვა აქვს. ერთის მხრივ, ვარ მისი ერთ-ერთი ორგანიზატორი და ძალიან მიხარია, რომ ეს ტურნირი უკვე მეორედ შედგა და შესაძლებელი გახდა ქართველების გაერთიანება ფეხბურთის სახელით. სასიხარულოა აგრეთვე, რომ მოთამაშეთა რაოდენობა შარშანდელთან შედარებით გაზრდილია. როგორც მოთამაშის ემოციებს რაც შეეხება, მიხარია, რომ საშუალება მეძლევა შევხვედე და ვეთამაშო სხვა ქალაქში მცხოვრებ, საკმაოდ კარგად მომზადებულ ფეხბურთის მოყვარულ ახალგაზრდებს.

ზაალ შევლაშვილი, „ივერიელი“ (მიუნხენი)
 ეს ტურნირი, ჩემის აზრით, ძალიან მნიშვნელოვანია. იგი ხელს უწყობს საზღვარგარეთ წამოსული ქართველების შეკვრას, მათ შორის მეგობრობის ჩამოყალიბებას. ცოტანი ვართ ქართველები, თუ ძალიან დავიქსაქსებით ჩვენი ფასეულობების დაკარგვის საშიშროება უფრო დიდი იქნება და ამიტომ ჩვენი ერთად ყოფნა ძალიან მნიშვნელოვანია. აქ ჩვენ ერთმანეთს ვხვდებით, ჩვენს გამოცდილებას ვუზიარებთ ერთმანეთს. ძალიან მიყვარს ფეხბურთი, იგი ჩემი ჰობია. ჩემს ემოციას, ჩემს შინაგან განწყობას თამაშში გამოვხატავ.

დავით მაჩაიძე, „ფეოლა“ (ფრაიბურგი)
 გერმანიის ქართული სათვისტომოს ტურნირში ჩვენმა გუნდმა შარშანაც მიიღო მონაწილეობა. ჩვენ მაშინ ფინალში ვითამაშეთ, შტუტგარტის გუნდ „გაერთიანებულ საქართველოსთან“ დავმარცხდით და მეორე ადგილზე გავვდიეთ. დიდი მადლობა მინდა ვუთხრა ამ ტურნირის ჩატარების იდეის ავტორებს და მის ორგანიზატორებს. მოგეხსენებათ, ქართველები ემოციური ხალხი ვართ, ამიტომ ადვილი არ არის მსგავსი ტურნირის გერმანიაში ჩატარება. მათ ერთგვარი რისკიც კი აიღეს თავზე და მინდა აღვნიშნო, რომ შარშანაც ძალიან ნასიამოვნებები წავედით აქედან. აქ ახალი კონტაქტები დავამყარეთ, სხვადასხვა ქალაქებში მცხოვრები ქართველები გავიცანით.

სოზარ შარია, „მუსიკოსები“ (შტუტგარტი)
 წელს პირველად ვითამაშე, ძალიან მომეწონა. წელიწადში რამდენიმეჯერ რომ იყოს სიამოვნებით ვითამაშებდი. აქ ქართული ატმოსფეროა, რომელიც საზღვარგარეთ ყოფნას გვაავიწყებს, ერთმანეთს ვეცნობით, ახალ კონტაქტებს ვამყარებთ. ჩვენი გუნდი მეოთხედფინალიდან გამოვარდა ფრაიბურგთან შეხვედრისას, თუმცა მაინც კმაყოფილები ვართ, რომ მონაწილეობა მივიღეთ და თასი ბადენ-ვიურტენბერგს არ გასცდა.

რეზო აფხაზავა, „გორგასალი“ (მიუნხენი)

ჩემთვის ამ ტურნირს ძალიან დიდი მნიშვნელობა აქვს. ეს არის ქართველების ერთ-ერთი „მამაკაცური“ შეკრება გერმანიაში ფეხბურთის თვალსაზრისით. პირადად მე ამ საქმით დიდად ვერთობი, ისევე როგორც აქ მყოფი ყველა მოთამაშე - ეს არის ცხოვრების ძალიან ჯანსაღი წესი. მე კმაყოფილი ვარ იმ შედეგით, რომელსაც ჩემმა გუნდმა მიაღწია და იმ შედეგით, რაც ამ ტურნირმა ქართულ საზოგადოებას მიუნხენში და გერმანიის ყველა ქალაქში მოუტანა. წელს უფრო მეტმა გუნდმა მიიღო მონაწილეობა ტურნირში, ვმრავლდებით სპორტის მოყვარული ხალხი, რაც ძალიან სასიხარულოა.

ყველაფერი ძალიან კარგად ჩატარდა და აქვე მინდა დიდი მადლობა გადავუხადო ტურნირის ორგანიზატორებს, ყველა იმ ადამიანს, ვინც ტურნირში მონაწილეობა მიიღო, ვინც დიდი გზა გამოიარა აქ ჩამოსასვლელად. ეს თამაშები აუცილებლად უნდა გაგრძელდეს და მათ ყოველწლიური ხასიათი მიეცეს. ჩემი წინადადება იქნება წელიწადში ორჯერ, შემოდგომასა და გაზაფხულზე ჩავატაროთ შეხვედრები.

გიორგი გოგოლაძე (შტარნბერგი)

ჩვენი გუნდისთვის და პირადად ჩემთვისაც ეს პირველი მონაწილეობა იყო გერმანიის ქართული სათვისტომოს ტურნირში. სამწუხაროდ ამჯერად არ გაგვიმართლა. თამაშები აუცილებლად კიდევ უნდა ჩატარდეს, იქნებ ექვს თვეში ერთხელ კიდევ.

გიორგი ჩხეიძე, „უქიმერიონი“ (კარლსრუე)

ჩვენ ტურნირში შარშანაც მივიღეთ მონაწილეობა. მსგავსი შეხვედრები, ჩემის აზრით, აუცილებელია. ჩვენ ასე მოძორებულები ვართ საქარველოდან და აქ საშუალება გვეძლევა ერთმანეთი გააცივონოთ, ერთმანეთს დაუახლოვდეთ. კარგი იქნებოდა თუ კიდევ სხვა რაიმე ერთობლივი ღონისძიებები მოეწყობოდა, ამაში ჩვენც სიამოვნებით ჩავეერთობოდით, ქართველები ერთად უნდა ვიყოთ. მომავალ წელსაც აუცილებლად მივიღებთ მონაწილეობას.

გიორგი დათაშვილი, „ფეოლა“ (ფრაიბურგი)

ტურნირში შარშანაც მივიღეთ მონაწილეობა, მაშინ „გაერთიანებულ საქართველოსთან“ წავაგეთ ფინალურ შეხვედრაში. შარშან მიუნხენში ამხანაგური ტურნირი გაიმართა და იქაც ფინალში წავაგეთ. აი მესამედ კი, დღეს, გავიმარჯვეთ. ძალიან გაგვიხარდა ყველას. სიმართლე გითხრათ, 34 წლის ასაკში ბევრი რამ აღარ მიხარია, ეს კი ნამდვილად გამიხარდა. ამ ტურნირის საშუალებით უკვე ბევრი ქართველი (დაახლოებით 100-150 კაცი) გაგიცანით და უკვე მესამედ შევხვდით მათ. გარდა ამისა, სპორტი ადამიანში დადებით ემოციებს იწვევს. ჩვენ მომავალშიც სიამოვნებით მივიღებთ ამ ტურნირში მონაწილეობას.

„სინჯილონი, რაც სჯილონიერის ყოცოცყოლონი სჯილონიის სილონი სი სჯილონიერს მოყოცინა სინჯილონიის გჯილონიერს“

ინტერვიუ ეკატერინე ციმერმანთან

ეკატერინე ციმერმანი მიუნხენის ლუდვიგ მაქსიმილიანის უნივერსიტეტის გვიანი ანტიკის და ბიზანტიის ხელოვნების ისტორიის ფაკულტეტის მაგისტრანტია. რამდენიმე წლიანი სტუდენტობის მანძილზე, მან უკვე არა ერთ საინტერესო ინიციატივას ჩაუყარა საფუძველი თავის უცხოელ კოლეგებთან ერთად, რომლებიც უშუალოდ საქართველოს და ქართულ კულტურას ეხება. ამ დროში ეკატერინემ მათი საქართველოთი მოჯადოებაც მოასწრო და ქართველ კოლეგებთან დაახლოების პირველი ნაბიჯებიც გადადგა. მას დადებითი ემოციების გარდა, რომელიც საქართველოში უცხოელ კოლეგებთან ერთად გაკეთებულ ექსპედიციაში მიიღო, ბევრი საინტერესო გეგმაც აქვს, რომლის შესახებაც იგი თავად გვიამბობს.

- ეკატერინე, იქნებ რამდენიმე სიტყვით მოგვიყვე, რა გზა გაიარე მიუნხენის ლუდვიგ მაქსიმილიანის უნივერსიტეტში მოსვლამდე?

- პირველ რიგში მივესალმები ჟურნალის მკითხველს. დავიბადე ხონის რაიონში, იქვე დავასრულე საშუალო სკოლა და მის პარალელურად სამხატვრო სკოლა. სკოლის დამთავრების შემდეგ ჩავირიცხე აპოლონ ქუთათელაძის სახელობის თბილისის სახელმწიფო სამხატვრო აკადემიაში, რესტავრაციის, ხელოვნების ისტორიისა და თეორიის ფაკულტეტზე, ხელოვნებათმცოდნეობის სპეციალობით.

- ამის შემდეგ კი ჩამოხვედი გერმანიაში და სწავლა დაიწყო გვიანი ანტიკის და ბიზანტიის ხელოვნების ისტორიის განხრით. იყო თუ არა ამ არჩევანის გაკეთებაში გადამწყვეტი საქართველოს კულტურის ბიზანტიასთან სიახლოვე?

- ქართული კულტურის ინდივიდუალურობა ჩვენს არქიტექტურაში, მხატვრობასა და იკონოგრაფიაში ძალიან გამორჩეულია და ეს მეტნაკლებადაა ფართო საზოგადოებისთვის ცნობილი. ჩემი დიდი სურვილი იყო ჩემი მიუნხენის უნივერსიტეტში სწავლის განმავლობაში, როგორც შევძლებდი, ჩემი ქვეყნის კულტურა გამეცნო სხვებისთვის და წარმოემჩინა. ლუდვიგ მაქსიმილიანის უნივერსიტეტში პროფესორ ფრანც ალტო ბაუერს შევხვდი, რომელიც ძველი ანტიკისა და ბიზანტიური ხელოვნების

ისტორიის ფაკულტეტის ხელმძღვანელია. მაშინ ჩვენი საუბარი შეეხო ქართულ-ბიზანტიურ კავშირებსა და ბიზანტიის იმპერიის გავლენებს ქართულ კულტურაზე. პროფესორი ბაუერი ძალიან დაინტერესდა ქართული კულტურით და მალე გაჩნდა კიდევ პროექტი საქართველოზე.

- რას მოიცავდა პროექტი საქართველოზე?

- ძველი ანტიკისა და ბიზანტიური ხელოვნების ისტორიის ფაკულტეტი თავის წრეში აერთიანებს როგორც გერმანელ ასევე უცხოელ სტუდენტებსა და დოქტორანტებს, არქეოლოგებსა და ხელოვნების ისტორიკოსებს, რომლებიც გერმანიის სხვადასხვა ქალაქებში, ან ამჟამად სხვადასხვა ქვეყნებში სწავლობენ და საქმიანობენ. ერთმანეთს წელიწადში ორჯერ ტრადიციულად კოლოკვიუმებზე ვხდებით. ამ შეხვედრისთვის წინასწარ ხდება როგორც

არქეოლოგიურად, ასევე ხელოვნების ისტორიის თვალსაზრისით საინტერესო ქვეყნის ან ქალაქის შერჩევა, ყალიბდება გეგმა, ვემზადებით მოხსენებებით და შეძლე უკვე ადგილზე მიმდინარეობს მრავალსაათიანი დისკუსიები და ძეგლების განხილვები. იტალიას, თურქეთს, საბერძნეთსა და სხვა მრავალს 2011 წელს საქართველოც დაემატა. მე ვთვლი, რომ ეს ქართული კულტურის პროფესიული წრისთვის გასაცნობად ძალიან მნიშვნელოვანია. როგორც ჩემთვის ცნობილია ჯერ მსგავსი პროექტი ჩვენს ფაკულტეტზე საქართველოს ხელოვნებისა და კულტურის შესახებ არ გაკეთებულა. თავდაპირველად შეიქმნა ოთხ კაციანი ჯგუფი, პროფესორი ბაუერი, კოლეგა ამერიკიდან ბატონი ანდერსონი, ასევე კოლეგა მიუნხენიდან

ისტორიას, ქართულ დამწერლობასა და ჩვენს ტრადიციებს. ინტერესის ცენტრში იყო დასავლეთ და აღმოსავლეთ საქართველოს არქიტექტურული ძეგლები, თუმცა რა თქმა უნდა სვანეთის არაჩვეულებრივი მხატვრობისა და ტაო-კლარჯეთის არქიტექტურის გაცნობაც მოხდა.

- ამ სემინარს, როგორც ვიცი, საქართველოში ექსპედიციაც მოყვა. როგორ დაიგეგმა პროფესორების და სტუდენტების წაყვანა საქართველოში?

- სემინარის ფარგლებში გერმანელმა სტუდენტებმა, მიუხედავად უცხო ენოვანი ლიტერატურის სიმცირისა ქართული ძეგლების შესახებ, დიდი მონღომება და ინტერესი

ქალბატონი კნოლი და მე. სემინარი მომზადდა 2011 წლის ზაფხულის სემესტრისათვის და ეწოდა „საქართველო შუა საუკუნეებში“. დამზადდა სპეციალური აფიშა, რომელიც უნივერსიტეტში იყო გამოკრული. ერთად ჩამოვაყალიბეთ სემინარის გეგმა და შევარჩიეთ თემები, რომლებიც არქეოლოგიას, არქიტექტურას და მხატვრობას (მინანქარი, ჭედურობა, იკონოგრაფია) ეხებოდნენ. თემების მიმდინარეობა იყო ისტორიული და ეპოქალური განვითარების კვალდაკვალ აწვობილი, რომ დისკუსიებში დროთა განმავლობაში გამოკვეთილიყო ეპოქაში თავისებურების მქონე არქიტექტურული ძეგლი, მოტივთა ცვალებადობა და ა.შ. ყურადღება დაეთმო სემინარის დასაწყისშივე ქართველი ერის

გამოჩინეს. კითხულობდნენ ფრანგულად და ინგლისურად, ვცდილობდი ფოტო მასალებით დავხმარებოდი და მათთვის ხელმისაწვდომი გამეხდა ჩემს ხელთ არსებული მასალები. საქართველოს ყველა კუთხის არქიტექტურული ძეგლების დეტალური განხილვა სამწუხაროდ ერთ სემესტრში ვერანაირად ვერ მოხერხდებოდა, მაგრამ შევეცადეთ თეორიულად თითქმის ყველა მნიშვნელოვან ძეგლს გავცნობოდით. ჩვენი ეს სემინარი საქართველოს შესახებ დაგვირგვინდა 2011 წლის ივლისში ორ კვირიანი ექპედიციით. ყველას წინასწარ ვამზადებდი, რომ ეს სხვა ექსპედიციებთან შედარებით გამორჩეული და დაუვიწყარი იქნებოდა და ბედნიერი ვარ, რომ საქართველოში განცდილმა და ნანახმა ჩვენს მოლოდინს გადააჭარბა.

დღესაც კი, სადაც არ უნდა ვიყოთ, რომელ ექსპედიციაში და სულ ერთია რომელ ქვეყანაში, ისევ დიდი და განუმეორებელი ეიფორიითა და სიყვარულით იხსენებენ ჩემს საქართველოს და იქ გატარებულ დროს, გარემოს, ხალხს, სიტბოსა და კულტურას, ყველაფერს, რაც საქართველოში დახვდათ.

განსაკუთრებით გულდასაწყვეტი ყველასათვის ტაო-კლარჯეთისა და სვანეთის უნახაობა იყო, დროში ვერანაირად ვერ მოვახერხეთ, მაგრამ ყველაფერი წინ არის. თავად სემინარი ერთი დიდი წარმატებული ნაბიჯი გახლდათ.

- რომელი ძეგლები მონახულეთ საქართველოში და რომელმა დაიმსახურა მათ შორის ყველაზე დიდი მოწონება გერმანიიდან ჩასული პროფესორებისა და სტუდენტების მხრიდან?

- ჩემთვის ძალიან რთულია გამოვარჩიო რომელიმე ძეგლი, უმრავლესობა მეც პირველად ვნახე და წარმოიდგინეთ რა აღფრთოვანებული ვიქნებოდი; მე მაინც ყინწვისს, გარეჯასა და მარტვილს გამოვარჩევდი. გამორჩეული იყო ჯვრის მონასტერი მცხეთაში, ასევე სვეტიცხოველი; ძალიან საინტერესო და ამაღელვებელი იყო ალავერდი, ძველი შუამთა; ასევე ქუთაისში შეუდარებელი გელათი და ბაგრატიის კათედრალი, გეგუთის სასახლე; შემოგვადამდა და მაინც ვიდექით ყინწვისში, დაუვიწყარი იყო წალენჯიხა და მარტვილი, დადიანების საგაძური და სასახლე. მგონია, რომ ყველა ერთნაირად მოეწონათ. მსგავსი კითხვით საქართველოში ჟურნალისტმა მიმართა ექსპედიციის წევრებს და მათ დავით გარეჯი დაასახელეს უზენაეს წერტილად.

- რა ნიშნით გამოარჩიეს მათ დავით გარეჯის სამონასტრო კომპლექსი?

- დავით გარეჯი მოგეხსენებათ ისტორიულ მხარეში, კახეთში მდებარეობს, ეს არის ქვაში ნაკვეთი უზარმაზარი სამონასტრო კომპლექსი, რომელიც გარეჯის მთის უდაბურ 25 კილომეტრზეა გადაჭიმული. დავით გარეჯის კომპლექსის განლაგების სისტემა და ფერწერულობა ძალიან გამორჩეულია. ფერწერულობის გამორჩეულობა მის ფერადოვნებასა და შინაარსშია, იქ მთავარ ეკლესიაში ნახავთ წმინდა მამების დასახმარებლად მოვლენილ ირმებს, რომელთა

რძითაც ისინი იკვებებოდნენ, დავით გარეჯელის სასწაულების სცენებსა და ა.შ. სწორედ რომ ამ მოხატულობების ძებნაში მის უდაბურ ტერასებზე დავდიოდით და მიუხედავად გაუსაძლისი სიცხისა, საათობით გაოგნებულები ვიდექით და მოხატულობებს ვარჩევდით.

მრავალსაათიანი შემოვლისა და განხილვების შემდეგ გზას დაუწყევით. წარმოიდგინეთ აკვისტოს სიცხე და თან გარეჯის უდაბნოში. მთელი ექსპედიციის ჯგუფი მინდორზე დაეფინა, ალბათ 10 წუთიც კი არ იყო გასული რომ პროფესორი ბაუერი ამბობს, ჩვენ ერთ ტერასას ავცდით, ხარების ეკლესია და მისი მხატვრობა გამოგვრჩაო, მე ისევ უნდა ავიდე, გერმანიიდან აქ ჩამოვედი და ამის უნახავად აქედან ფეხს არ გავადგამო. მხოლოდ შვიდი მონაწილე გამოგვევა, დანარჩები ქვემოთ დარჩნენ. ჩვენ ისევ თავიდან ავიარეთ ხრიოკი და გამოძმრალი გარეჯის უდაბნოს გზა და საბოლოოდ ვიპოვეთ კიდეც ხარების ეკლესიის მხატვრობა. ეს იყო უსაზღვრო ჟინი და ინტერესი გარეჯის ერთი პატარა ეკლესიის, გამორჩეული მხატვრობის ნახვის. დამიჯერეთ, ასჯერაც კი ღირს იქ ასვლა, იმდენად მისტიური და მრავლისმთქმელია იქაურობა.

ყველანი ემოციურად დატვირთულნი ვიყავით, ყოველ ახალ დღესთან და ახალ ძეგლთან ერთად, ახალი ემოციების ტალღა მოდიოდა. ძალიან მეამაყება ეს ყოველივე. სიხარული, რაც საქართველოს კულტურული სამყაროს ხილვამ ამ ადამიანებს მოუტანა არასდროს გახუნდება.

- ძალიან ამაღელვებელია ამის მოსმენა.

როგორც ვიცი სტუმრობდით სამხატვრო აკადემიასაც. ვინ და რა დახვდათ იქ სტუმრებს?

- დიან, ჩემთვის, როგორც სამხატვრო აკადემია დამთავრებული სათვის, ძალიან მნიშვნელოვანი იყო ჩემი აქაური პროფესორებისათვის და თანასტუდენტებისათვის ჩემი ინსტიტუტის ჩვენება. სამხატვრო აკადემია 1922 წელს არის დაარსებული და თავისი საინტერესო ისტორიული წარსულითა და ინოვაციური სტუდენტებით ყოველთვის გამორჩეული ადგილი ეჭირა ქართულ კულტურულ ცხოვრებაში. ჩვენ აკადემიის ისტორიული შენობა დავათლიერეთ, ასევე ვნახეთ სარკებიანი და ძველი სადიპლომო დარბაზები. მოგვიანებით გადავვლით თეატრისა და თოჯინების მხატვართა სახელოსნოში, სადაც დავათვალიერეთ სტუდენტთა ნამუშევრები, თეატრის თოჯინები და გამორჩეულად საინტერესო გარემოში, პროფესორ გიგა ლაფიაშვილთან და მის სტუდენტებთან ერთად დაუვიწყარი საღამო გავატარეთ. აქვე მინდა მადლობა გადავუხადო ქართულ საკონსულოს მიუნხენში და ბატონ კლაუს ჰიპს, რამდენადაც აკადემიის პროფესორებთან შეხვედრა მისი შუამდგომლობით მოხერხდა.

- რაიმე საინტერესო ინიციატივას ხომ არ დაედო საფუძველი თქვენი საქართველოში ყოფნის და იქაურ პროფესორებთან შეხვედრის დროს?

- საქართველოში ექსპედიციით ყოფნისას, პროფესორი ფრანც ალტო ბაუერთან და ჩემს კლასიკური არქეოლოგიის პროფესორ როლფ მიხაელ შნაიდერთან ერთად გახლდით ივანე

ჯავახიშვილის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, საგარეო ურთიერთობათა დეპარტამენტის უფროს ქალბატონ თეა გერგელავასთან შეხვედრაზე, სადაც საუბარი ლუდვიგ მაქსიმილიანისა და ივანე ჯავახიშვილის უნივერსიტეტების სამომავლო თანამშრომლობასა და გაცვლით პროგრამებს ეხებოდა. მსგავსი თანამშრომლობა არქეოლოგიებსა და ბიზანტიური ხელოვნების ისტორიის ფაკულტეტებს შორის გერმანიასა და საქართველოს შორის ჯერ არ შემდგარა და ორივე მხარე ამას ძალიან მიესალმება. ამით ძალიან დიდ სამომავლო საქმეს ჩაეყრება საფუძველი.

- დაუბრუნდეთ შენს ინტერესებს უნივერსიტეტში. შენი სამაგისტრო თემაა ყინწვისი. რატომაა ეს თემა სხვებზე უფრო საინტერესო შენთვის?

- უპირველესად ძალიან დაინტერესებული ვარ იკონოგრაფიითა და შუა საუკუნეების კედლის მხატვრობით. შუა საუკუნეების ქართული და ბიზანტიური მხატვრობის სტილისტური და იკონოგრაფიული სიახლოვე ხელოვნებათმცოდნეობაში ცნობილი ფაქტია. მიუხედავად ბიზანტიის გავლენებისა, ქართული კედლის მხატვრობას დამოუკიდებელი სახე აქვს და ამის ერთ-ერთი საუკეთესო ნიმუში ყინწვისის მხატვრობაა. ჩემთვის ამ თავისებურებისა და ქართული ხელწერის ჩვენებას ძალიან დიდი მნიშვნელობა აქვს.

- როგორია შენი სამომავლო გეგმები?

- ჩემი სამომავლო გეგმები რა თქმა უნდა ისევე საქართველოს უკავშირდება, ჯერ დიპლომის დაცვაა წინ, რომლის წიგნად გამოცემაც იგეგმება. ამ თემას მომავალი წლის გაზაფხულში საქართველოშიც წარვადგენ. ჩემთვის ძალიან მნიშვნელოვანია ჩემს სამშობლოსთან თანამშრომლობის ხიდი ავაგო და მომავალ დაინტერესებულ ბიზანტიური ხელოვნების ისტორიკოსებსა და არქეოლოგებს მრავალმხრივად საინტერესო კვლევითი გაცვლითი გარემო და პროექტები შევუქმნა. წარმატებებს გისურვებ შენს ამ ძალიან საინტერესო წამოწყებაში და დიდ მადლობას გიხდის საინტერესო საუბრისთვის.

თინათინ ჩითინაშვილი

სოფიო ჯიაყილის ვახსენება

2008 წლის 2 მარტს თავის სახლში, ფიქრის გორაზე, მძიმე ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა დიდი ქართველი მსახიობი სოფიო ჯიაყილი. საქართველოში ყველამ იცის, რომ სოფიო გენი-ალური მსახიობის – ვერიკო ანჯაფარიძისა და ქართული კინოს ერთერთი ფუძემდებლის მიხეილ ჭიაყილის შვილი იყო. სოფიო – იყო ის იშვიათი მოვლენა, როცა უნიჭიერესი მშობლების შვილი არა თუ არ ჩამორჩება მათ ნიჭით, არამედ, უტოლდება და იქნებ კიდევაც აღემატება მათ.

ჩვენ, სოფიოს „გოგოებს“, როგორც თვითონ გვეძახდა, წილად გვხვდა ბედნიერება – ვყოფილიყავით მისი თანაკლასელები და მეგობრები, მეგობრები მთელი სიცოცხლის მანძილზე. ჩვენ შორის სოფიო ყოველთვის პირველი იყო. პირველი გათხოვდა, პირველი გახდა დედა და ეხლაც პირველმა გადააბიჯა ამქვეყნიური ცხოვრების ზღურბლს. ამას არავინ მოელოდა, სოფიო ხომ სავსე იყო ენერჯით, სიცოცხლით, ხალისით, სამომავლო გეგმებით...

2007 წლის მაის-ივნისში სოფიო პარიზში მკურნალობდა. მე მის სანახავად 6 ივნისს წავედი და სამი დღე პარიზში, სოფიოსთან გავატარე. ჩემთვის ეს მართლაც ჯადოსნური დღეები იყო...

- დაწერე პარიზულ არდადეგებზე, ხომ გახსოვს „Римские каникулы“? – მითხრა სოფიომ. – ხომ კარგია აქ, ნახე, რა ხელია ჩვენი აივნიდან!

სასტუმროს აივნიდან მართლაც მშვენიერი სანახაობა იშლებოდა: მარცხნივ - კომედი ფრანსეზის შენობა, წინ – პალე-როიალი, ცოტა მოშორებით კი ლუვრი!...

მე დავპირდი სოფიოს, რომ დავწერდი შთაბეჭდილებებს პარიზზე და ახლა, როცა სოფიო აღარ არის, ჩემთვის თითქოს რაღაცნაირი ნუგეშია, რომ დაპირება შევასრულე და მისთვის ამ ჩანაწერების წაკითხვა მოასწრეს.

პარიზული არდადეგები

პარიზზე ბავშვობიდან ვოცნებობდით. სხვანაირად ალბათ არც შეიძლებოდა ყოფილიყო, ჩვენ ხომ ფრანგულ ლიტერატურაზე და ფრანგულ ფილმებზე ვიზრდებოდით, ვკითხულობდით დიუმას, ჰიუგოს, ბალზაკს, სტენდალს, მოპასანს, ზოლას, უფრო მოგვიანებით ანატოლ ფრანსს, მარსელ პრუსტს, მერე ფრანსუაზა საგანს... გვიყვარდა ფილმები: „მონპარნასი 19“, „პარიზის ღვთისმშობლის ტაძარი“ (ძველი და ახალი ვარიანტები), „პარიზის საიდუმლოებები“ და კიდევ ბევრი სხვა... ვოცნებობდით ლუვრზე, ელისეს მინდვრებზე, ნოტრდამზე, მონმარტრზე...

პარიზი ჩვენი სულის განუყოფელი ნაწილი იყო, სა-ნუკვარი ოცნება, რომელსაც განხორციელება, ჩვენი მაშინდელი წარმოდგენით, ნამდვილად არ ეწერა. რა თქმა უნდა, საბჭოთა კავშირში კეთილგონიერ მოქალაქეებს თავშიაც არ მოსდიოდათ, რომ დადგებოდა დრო, როცა ისინი, უბრალო მოკვდავნი, პარიზში ჩასვლას შესძლებდნენ.

მაგრამ დადგა მართლაც ახალი დრო, როცა საზღვარგარეთ გასვლა შეეძლოთ არა მხოლოდ ხალხური ცეკვისა და სიმღერის ანსამბლების წევრებს უშიშროების სახელმწიფო სამსახურის თანამშრომლების თანხლებით, არამედ უბრალო მოქა-

ლაქებსაც, მართალია, მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მათ იქ ემიგრანტი ნათესავები ჰყავდათ, რომლებმაც სამშობლო საბჭოთა ხელისუფლების ბენიერი ეპოქის დადგომისას მიატოვეს ... მე ამ მოქალაქეთა რიცხვს არ ვეკუთვნიდი და ჩემთვის პარიზი კვლავ მიუწვდომელ ოცნებად რჩებოდა.

მაგრამ ბოლოს და ბოლოს ჩემს ცხოვრებაშიაც მოხდა სასწაული: მოხვდი გერმანიაში, ჯერ ცოტა ხნით, მერე კი ეს ცოტა ხანი რამდენიმე წელზე გაიჭიმა და ეხლაც გრძელდება... მთელი ევროპა, მთელი მსოფლიო ადვილად მისაწვდომი გახდა, ყოველ შემთხვევაში თეორიულად მაინც. ვიყავი შვეიცარიაში, ავსტრიაში, იტალიაში და პარიზში წასვლაც აღარ მეჩვენებოდა წარმოუდგენლად, თუმცა მოგზაურობა ჩემს ასაკში თანდათან სულ უფრო და უფრო მიძნელებოდა...

პირველი ცნობა იმის შესახებ, რომ სოფიკომ ოპერაცია გაიკეთა და არც თუ ისე კარგი ანალიზები აღმოაჩნდა, მეხის გაგარდნასავით იყო. როგორ, სოფიკო? სოფიკო, რომელიც ყოველთვის ჩვენი იმედი იყო, ჩვენი მშველელი და მხსნელი ყველანაირ სიტუაციაში, ყველაზე ძლიერი, ყველაზე სიცოცხლისუნარიანი, ყველაზე ენერგიული, ყველაზე ნიჭიერი, ყველაზე ყველაზე ყველაზე...

მონაწილეობა მიეღო, თავის თავზე იღებდა მისი მკურნალობისა და პარიზში ყოფნის ხარჯებს.

მაშინვე გადავწყვიტე, რაღაც არ უნდა დამჯდომოდა, სოფიკოს სანახავად პარიზში წასვლა მომეხერხებინა.

უკვე პარიზში იყო, როცა დავურეკე და ჩემი ჩასვლის თარიღი შევუთანხმე. სოფიკო და ნიკუშა, მისი უფროსი შვილი, პარიზის ცენტრში ცხოვრობდნენ: „Hotel Citadines Paris Louvre“-ში.

გამგზავრების დღეს ძალიან ველავდი, რადგან კიოლნში სხვა მატარებელში გადაჯდომა მელოდა და მეშინოდა, ჩემს მატარებელს არ დაეგვიანა, მაგრამ ყველაფერმა კარგად ჩაიარა, დროზე ჩავედი კიოლნში, გზაც არ ამერია და უპრობლემოდ მივაგეინა პარიზისკენ მიმავალ მატარებელს!

აახენის გავლით ბელგიაში მივალწიეთ, მერე კი საფრანგეთის საზღვარიც გადავკვეთეთ და 4 საათისათვის უკვე პარიზის სადგურში -Gare du Nord-ში ვიყავი!

ტაქსის რიგში ძალიან ბევრი ხალხი აღმოჩნდა, მაგრამ რიგი სწრაფად მოძრაობდა და მალე რომელიღაც, ჩემი აზრით, საეჭვო შესახედაობის მძღო-

დავიწყე აქ, მიუნსტერში, ექიმებისა თუ უბრალო ნაცნობების გამოკითხვა, და მივიღე მათგან დამაბრუნებელი პასუხები, რომ ეხლა მედიცინა ყველაფერს შეეღობა, მთავარია პაციენტის სულიერი ძალები, ოპტიმიზმი და სიცოცხლის სიყვარული. გამიჩნდა რწმენა, რომ თუ სულიერ ძალებშია საქმე, მაშინ სოფიკოს არაფერი არ ეშუქრება, მთავარია სწორი მკურნალობის ჩატარება და ყველაფერი კარგად იქნება!

დავრეკე სოფიკოსთან და გავიგე, რომ სამკურნალოდ პარიზში აპირებდა ჩამოსვლას. ერთი იტალიური ფირმა, რომლის სარეკლამო გადაცემაში

ლის მანქანაში აღმოვჩნდი.

„Citadines, rue de Richelieu“, - წარმოვთქვი მე და თან მძღოლს, რომელსაც ალფირელისა თუ მაროკოელის იერი ჰქონდა, წინასწარ მომხადებული ქაღალდი შევაჩეჩე, ქაღალდზე სოფიკოს მისამართი ეწერა. მძღოლმა თავი დამიქნია და მანქანა დაძრა. ვიცოდი, რომ სადგურიდან რიშელიეს ქუჩამდე მისვლას 10 წუთი სჭირდებოდა და ამიტომ, როგორც კი ჩემი საათის ისარი 10 წუთს გადასცდა, ავღელდი.

- Where is the Richelieu street? -- ვკითხე მძღოლს ინგლისურად, რომელიც გერმანიაში ყოფნის

დროს უკვე საკმაოდ მივიწყებული მქონდა. მძლოლმა რაღაც მიპასუხა ფრანგულად და იძულებული გავეხდი ხმა გამეკმინდა. საბედნიეროდ, მალე დავინახე შენობაზე აბრა „Citadines“ – და დავმშვიდდი...

სასტუმროს ჰოლში ახალგაზრდა ქალი მომეგება, ბულგარელი აღმოჩნდა და ცოტა რუსულიც იცოდა. როგორც კი ჩემი გვარი გაიგო, მაშინვე სოფიკოს ნომრის გასაღები მომცა. მეუქვსე სართულზე ავედი და ადვილად მივაგენი სოფიკოს ბინას, ვიცოდი, რომ შინ არ იქნებოდა, რადგან იმ დროისთვის ექიმთან იყო დაბარებული.

როგორც კი სამგზავრო ტანსაცმელი გამოვიცვალე, აივანზე გავედი. პარიზის ხმაურმა გამაფრუა. გერმანიაში, მიუნსტერში, წყნარ საუნივერსიტეტო ქალაქში, მივეჩვიე სიმშვიდესა და სიჩუმეს, აქ კი შეუჩერებლად მოძრაობდნენ ავტობუსები და მანქანები. ისე ვიყავი გაოგნებული ფიქრისაგან – როგორ, უკვე პარიზში ვარ? – რომ თითქმის ვერაფერს ვერ ვხედავდი, სოფიკოს ბარათიც კი გვიან შევამჩნიე. მხოლოდ მერე, როცა ნიკუშამ დარეკა და მკითხა, როგორ ვიმგზავრე, დავინახე მაგიდაზე სოფიკოს წერილი, წავიკითხე, ჩავრთე მადულარა, ყავა მოვიხარშე და დავიწყე ლოდინი. ჯერ კიდევ გზაში ვფიქრობდი იმაზე, რომ პირველ რიგში სოფიკოსთან მივდიოდი, რომელიც ერთი წელი იყო არ მენახა, და მხოლოდ მერე მივდიოდი პარიზში, ბავშვობის დროიდან საოცნებო ქალაქში. კიდევ ვფიქრობდი იმაზე, რომ ყველაფერს თავისი დრო აქვს, ალბათ სულ სხვა გრძნობები მექნებოდა, პარიზში რომ ორმოცი წლით ადრე მოვხვედრილიყავი, მაშინ უფრო მძაფრი იქნებოდა ჩემი განცდები და შთაბეჭდილებები, თუმცა სადგურიდან ტაქსით მგზავრობისასაც ძალიან მახარებდა ქუჩების, მოედნების, ბაღებისა და შენობების აბრებზე უკვე ნახევრად დავიწყებული სახელწოდებების წაკითხვა...

სოფიკო ჭიაურელი და ლია აბულაძე

სოფიკომ მითხრა: „მე ველოდებოდი, რომ შენ აღფრთოვანდებოდი: რა ადგილია, რა სილამაზე, შენ კი ჩუმად ხარ!“

მე მართლაც ბოლომდე ჯერ კიდევ არ მესმოდა, რომ ეს მოედანი მართლა პალე-როიალია, ეს შენობა კი – ასე ახლოს ჩვენგან – კომედი-ფრანსეზია! ამ თაღის იქით კი, არა, ეს წარმოუდგენელია, ნუთუ მართლა ლუერია?!

სოფიკოსთან ერთად სადმე ყოფნა, სულერთია სად, თუნდაც უკაცრიელ კუნძულზე – ნამდვილი დღესასწაულია. პარიზში მასთან ერთად ყოფნა კი მართლაც დღესასწაულია დღესასწაული! მის მდგომარეობაშიც კი (სოფიკოს ასხივებდნენ, პროცედურების შემდეგ ადგომა უჭირდა და ხელს უწვდიდა მომვლელ ქალს, რომელიც ამ ხელს შეშინებული იმორებდა: - non, non, madame), ის სავესე იყო ხალისით, სიცოცხლით, იმედებით, ახალი და ახალი გეგმებით. პარიზში საკერავი მანქანაც კი ჩამოიტანა, რომ ერთი წუთიც ტყუილად არ დაეკარგა, გადაეკერა ან შეეკერა ახალი კაბები, თუმცა მერე საუბრისას აღიარა, რომ ამ მანქანით ხშირად არ უსარგებლია.

პარიზის პირველი საღამო შინ, სასტუმროში, გავატარეთ. აივანზე ჩაის ვსვამდით და ღამის პარიზის ყურებით ვტკებოდით.

ზოგჯერ მეჩვენებოდა, რომ თბილისში ვარ, სოფიკოსთან, ფიქრის გორაზე, და მისი აივანიდან ვუგდებ ყურს ქალაქის ხმაურს. შემდგომშიც ხშირად მიჩნდებოდა ეს გრძნობა, თითქოს სოფიკოსთან ერთად თანადროულად საფრანგეთშიაც ვიყავი და საქართველოშიც.

იმ საღამოს ერთად ვუყურებდით სოფიკოს დაბადების დღეს, 21 მაისს, მონპარნასის კაფეში გამართული, მისი 70-ე წლისთავისადმი მიძღვნილი საღამოს ვიდეოჩანაწერს და არ ვიცოდით, რომ ეს მისი უკანასკნელი დაბადების დღე იყო...

მეორე დღეს, დილით, მე მარტო გავედი სასტუმროდან, ახლო-მახლო ქუჩების დათვალიერებას ვაპირებდი. სოფიკომ ამიხსნა, როგორ უნდა გავსულიყავი Rue de Rivoli-ზე, თვითონ ფეხი სტკიოდა, დიდხანს სიარული არ შეეძლო და ჩვენ შევთანხმდით, რომ მოგვიანებით ერთად ვისაუხმებდით, მერე კი Notre-Dame –ში წავიდოდით.

სასტუმროს წინ მდებარე მოედანი გადავჭყერი და ზევით ავიხედე. სოფიკო აივანზე იღგა და ხელს მი-

ქნევდა. უნდა წარმოიდგინოთ მთელი ჩემი ცხოვრება გერმანიაში, განსაკუთრებით ბოლო წლებში, როცა ჩემი შვილი ოჯახით ფრანკფურტში ცხოვრობს, მე კი მარტო ვარ მიუნსტერში, რომ მიხვდეთ, რას ნიშნავდა ეს ჩემთვის – ვყოფილიყავი არა მარტო, არამედ სოფიკოსთან ერთად, რომელიც აი ახლა აივანზე იდგა და ხელს მიქნევდა, და რომელიც უნდა დამლოდებოდა, რომ წავსულიყავით არა სადმე და სადღაც, არამედ პარიზის ღვთისმშობლის ტაძარში!

წარმოუდგენლად სასიამოვნო იყო პარიზის ქუჩებში ხეტიალი... აი თითქოს ბავშვობიდან ნაცნობი რივოლის ქუჩა, მივიღივარ ჟანა დარკის ძეგლამდე, მერე ტიუილის ბაღის (Jardin des Tuileries) შესასვლელამდე, მაგრამ შესვლას ვერ ვბედავ, კიდევ ბევრი რამ მაქვს სანახავი და დროს ვუფრთხილდები, უკან ვბრუნდები და თაღს - Arc de Triumphant du Carrousel-ს ვუახლოვდები, მერე ლუვრისკენ მივმართები. გარშემო უამრავი ტურისტია, მეტწილად იაპონელები, განუყრელი ფოტოაპარატებით ხელში. ლუვრს მხოლოდ გარედან ვათვალიერებ, შიგნით არ შევდივარ, ისევ ტრიუმფალური თაღისა და პალეროიალის ბაღისაკენ მივიღივარ. იქ ტურისტები არ არიან, მხოლოდ ვიღაც მოხუცი კაცი ჩამომჯდარა სკამზე.

ვცდილობ, მთელი არსებით შევისრუტო ეს დილა, შევისუნთქო დილის მაცოცხლებელი (პარიზის!) ჰაერი, და ვუყურო, ვუყურო ჩემს გარშემო სვეტებს, შენობებს, ქანდაკებებს, რომ ყველაფერი ღრმად ჩავიბეჭდო მეხსიერებაში. იაპონელი ტურისტებისაგან განსხვავებით მე ფოტოაპარატი არა მაქვს, და გინდაც მქონდეს, ამ აპარატით ხომ მხოლოდ გარეგანი სანახაობის აღბეჭდვა და შენახვა შეიძლება და არა იმ შინაგანი სულიერი მდგომარეობისა, რომელსაც მნახველი განიცდის სწორედ ამ წუთას, ამ გარემოცვაში. და მე ვფიქრობ, რომ მხოლოდ ეს სულიერი მდგომარეობა არის მნიშვნელოვანი, მხოლოდ ის შეადგენს მთავარ ფასეულობას (შეიძლება მხოლოდ ამ განუმეორებელი შინაგანი განცდის გამო ღირს მოგზაურობა სხვადასხვა ქალაქებში და ქვეყნებში!), და ის, საბედნიეროდ, თავისთავად აღიბეჭდება ჩვენს სულებში, ოღონდ, ფოტოსურათებისაგან განსხვავებით, ნებისმიერ დროს მას უჯრიდან ვერ ამოიღებ და ვერ დახვდავ...

ეს არ იყო მხოლოდ სასიამოვნო გასეირნება, არამედ რაღაც უფრო მეტი, კონკრეტულად ვერ ვიტყვი რა, მაგრამ რაღაც სულიერ აღმადგინებას ნამდვილად ვგრძნობდი და ეს გრძნობა თან მღევდა მერეც, როცა სოფიკო, ნიკუშა და მე ნოტრ-დამისკენ მივემგზავ-

რებოდით, როცა ამ დიდებულ ტაძარს ვათვალიერებდით, როცა მივდიოდით მერე Saint-Michel de Saint-Germain-ის ქუჩებით, (სოფიკოს ფეხის გამო სიარული უჭირდა, მაგრამ მაინც არ იმჩნევდა, თავაწეული მიაბიჯებდა და გამკვლელების ყურადღებას იქცევდა), როცა შევდიოდით პატარა მაღაზიებში, სადაც სოფიკო უცხო სამაჯურებს ათვალიერებდა და ყიდულობდა, (უნდოდა ჩემთვისაც ეყიდა, მაგრამ ვერ დამითანხმა, ეხლა კი ვნანობ, იმ ბედნიერი დღეების სახსოვრად დამჩებოდა!), როცა რესტორანში ვსადილობდით და თეთრ ფრანგულ ღვინოს ესვამდით...

უკვე ბინდებოდა, როცა დაღლილები სასტუმროში დავბრუნდით, ცოტა ხნით დასასვენებლად მივეწვიეთ. ამ დროს ლანა ლოლობერიძემ დარეკა, უკვე ვიცოდით, რომ მოგვიანებით მოსვლას აპირებდა. სოფიკო ვახშმის მზადებას შეუდგა. ბადრიჯანი შეწვა და ათასნაირი ძეხვი და სალათები გამოიღო მაცივრიდან. ამასობაში ლანაც მოვიდა და მაგიდას მივუსხედით. როცა იცი, რომ ქალი 80 წლისაა, მაგრამ 20 წლით უმცროსად გამოიყურება, თანაც სულიერად სრულიად ახალგაზრდაა, არ შეიძლება მის მიმართ პატივისცემით არ განიმსჭვალო. არ შეიძლება ვთქვა, რომ დიდად ვაფასებ ლანას, როგორც რეჟისორს (ერთადერთი მისი ფილმი, რომელიც მომწონს, ისიც ძირითადად სოფიკოს შეუდარებელი თამაშის წყალობით, არის „ინტერვიუ პირად საკითხებზე“), მაგრამ იმ საღამოს მე შესაძლებლობა მომეცა გავცნობოდი მას, როგორც მთარგმელს, და ასევე, და ამას ჩემთვის გადამწვევტი მნიშვნელობა აქვს, როგორც ცვეტაევას პოეზიის თაყვანისმცემელს და... მოვიხიბლე. ლანა კითხულობდა ცვეტაევას ლექსების თარგმანებს და სოფიკომ მითხრა, რომ არ გავაჩეროთ, შეუძლია დილადაც იკითხოსო...

მორე დღეს კვირა იყო და ლევილში წასვლა გადავწყვიტეთ. დილა თავისუფალი გვექონდა, სოფიკოს დრო სჭირდებოდა ძაღვების მოსაკრეფად, მე კი Musee d'Orsay – ში მიხლოდა წასვლა ფრანგი იმპრესიონისტების სანახავად. წინა დღეს სოფიკომ უკვე დამანახა ტაქსიდან ეს მუზეუმი და დაწვრილებით ამიხსნა, იქ როგორ მივსულიყავი.

მე და სოფიკოს ერთ ოთახში გვეძინა, ერთმანეთის გვერდით საწოლებზე. „იცოდე, ღამ-ღამობით ვხვრინავ“, - გამაფრთხილა სოფიკომ, მაგრამ მიუხედავად ჩემი ფხიზელი ძილისა, მე არაფერი ხვრინვის მსგავსი არ გამიგია.

დილით ადრე ავდექი, ვიბანავე, მერე თმები გავიშრე და სავსებით გაახალგაზრდავებულად და

ბელნიერად ვიგრძენი თავი.

მალე სოფიკოც ადგა, ნიკუშას კი ეძინა, და რომ არ შეგვეწუხებინა, აივანზე ვისაუბრეთ. მშვენიერი დილა იყო, უქარო და მზიანი, ვისხედით სასტუმროს მეექვსე სართულის აივანზე, ვსვამდით ყავას და ვტკბებოდით პარიზის ხედით. სოფიკო, თავის ძველ საშინაო ხალათში, ისეთივე მომხიბლავი და მშვენიერი იყო, როგორც ყოველთვის: ახალგაზრდა, სავსე სიცოცხლითა და ხალისით...

შევთანხმდით, რომ მე მუხეუმიდან 12 საათისთვის დავბრუნდებოდი. გავედი სასტუმროდან და მოედანზე გადასვლისას ისევ ზევით ავიხედე. სოფიკო აივანზე იდგა და ხელს მიქნევდა. უცებ ისეთი საოცარი სიტბო და სიყვარული ვიგრძენი, რომ გული ამიჩუყდა და თვალებზე უნებურად ცრემლები მომაცვა...

მივდიოდი სენის სანაპიროზე, მზიანი დღე იყო, მდინარის პირას დილის სიო უბერავდა. გამვლელ-გამომვლელები თითქმის არ ჩანდნენ, მუხეუმს ადვილად მივაგენი და ჩავდექი საკმაოდ მენჩერ რიგში, რომელიც ძირითადად იაპონელებისაგან შედგებოდა.

იმპრესიონისტები ძალიან მიყვარს. ფრანგურტის **Staedel**-ის მუხეუმში არის დარბაზი, რომელშიაც მონეს, დეგას, სეზანის სურათებია გამოფენილი, ერთხელ, მახსოვს, მთელი საათი ვიჯექი სეზანის პეიზაჟის წინ. აქ, პარიზის მუხეუმში, ამის საშუალება არ მქონდა, ალბათ ნახატთა სიმრავლის გამო. აი მონე, ღმერთო ჩემო, რა კარგია, მაგრამ აი, ისევ მონე და კიდევ... აქ კი რენუარია და მერე მანე, სეზანი, დეგა, ყველაფერი ეს თვალებს გჭრის, შენ გვერდით კი დაუღალავად აჩხაკუნებენ ფოტოაპარატებს იაპონელები და სურათთან განმარტოების შესაძლებლობას არ გაძლევენ. ამიტომ მხოლოდ ზედაპირულად ვათვალიერებ დარბაზებს, უბრალოდ მიხარია, რომ ზოგ ნამუშევარს ვცნობ: აი, რენუარი, მონე, ცოტა იქით მაიოლის ქანდაკებები... რა თქმა უნდა, ყველაფრის დათვალიერება ვერ მოვასწარი. ახლოვდებოდა დათქმული 12 საათი, ბოლოს დეგას აკვარელებთან შევჩერდი და გასასვლელისაკენ გავეშურე.

მალე ისევ სენის სანაპიროზე აღმოვჩნდი, თავი ვერ შევიკავე და ბაკის ქუჩის კუთხეში მდებარე კაფეში გარეთ გამოტანილ მაგიდასთან ჩამოვჯექი, ერთი ბოთლი პეპსი-კოლა შევუკვეთე. შორს მონმარტრი და რძისფერ ნისლში გახვეული **Sacre-Coeur** მოჩანდა... ვტკბებოდი პარიზით...

სასტუმროში ზუსტად 12 საათზე დავბრუნდი. ამ

სიზუსტეს ალბათ გერმანიაში შევეჩვიე. სოფიკო ჩაცმული დამხვდა, ახლოვდებოდა სოფიკოს პარიზელი ქართველი ნაცნობების მოსვლის დრო, რომლებსაც ლევილში უნდა წავეყვანეთ.

ნიკუშამ აივნიდან დაინახა მანქანა და ჩვენ ქვევით ჩავედით.

ლევილში მგზავრობა ძალიან მიხაროდა, ამის მიზეზი ბევრი მქონდა, პირველ რიგში კი ის, რომ ვეძებდი ჟურნალს “ქართველი ერი”, რომელიც 30-40-იან წლებში ბერლინში გამოდიოდა და რომელშიაც ერთ ხანს, მეორე მსოფლიო ომის დროს, მამაჩემიც თანამშრომლობდა. ამ ჟურნალის კვალს გერმანიაში ვერ მივაგენი, ბოლოს კი გავიგე, რომ მისი მოძიება ლევილის ბიბლიოთეკაში იყო შესაძლებელი.

და აი ეხლა ჩვენ ლევილში მივდიოდით, მერიკო კალატონიშვილთან და მის მეუღლე დათო ფავლენიშვილთან ერთად, რომელიც ლევილში ქართველი ემიგრანტების სახლს განაგებდა. ის დაგვაბრდა, რომ ბიბლიოთეკას გვაჩვენებდა, თუმცა თან გაგვაფრთხილა, რომ იქ წიგნის ან ჟურნალის პოვნა ნაკლებად სააღბათო იყო.

პარიზიდან ლევილამდე დაახლოებით 30 კმ-ია. სოფიკო მთელი გზა ბავშვობის ამბებს გვიყვებოდა, ერთი მათგანი კარგად დამამახსოვრდა: 5 თუ 6 წლის სოფიკო ვერიკომ გაგრაში წაიყვანა, სოფიკომ ცურვა სწრაფად ისწავლა და წყალში ღრმად შესვლას არ უფრთხოდა. იქვე ისვენებდა სოლიკო ვირსალაძე, ცნობილი მხატვარი, რომელმაც პატარა სოფიკოს გული დააპყრო. „ჩემი პირველი სიყვარული იყო“, - ამბობდა სოფიკო. ვერიკოს რაღაც საქმისთვის სასწრაფოდ თბილისში დაბრუნება მოუწია და სოფიკო ორი დღით სოლიკო ვირსალაძესთან დატოვა. ეხლა ზუსტად ვერ ვიხსენებ ვისზე, მაგრამ სოფიკომ ვიღაცაზე იეჭვიანა და თავისი “სატრფოს” ყურადღების მიპყრობის თუ დასჯის მიზნით ზღვაში შორს შესცურა. შეწუხებული სოლიკო ვირსალაძე, რომელმაც თურმე ცურვა არ იცოდა, ნაპირიდან ეხვეწებოდა სოფიკოს უკან დაბრუნებულიყო: „Софико, прошу Вас, вернитесь, пожалуйста“, - რატომღაც „თქვენობით“ მომმართავდაო, - ყვებოდა სოფიკო.

ლევილში ბლის კრეფის დღესასწაული იყო. დიდ ბაღში, რომელიც ქართველების სახლს აკრავს, ბევრი ხალხი ირეოდა. ჩვენ პირდაპირ ერთსართულიანი გრძელი სახლისაკენ გავემართეთ, რომელიც რამდენიმე პატარა ბინისაგან შედგებოდა. ერთერთი მათგანი ჩვენს სიმპატიურ მასპინძლებს ეკუთვნო-

დათ. რამდენიმე წუთში სავსებით მოულოდნელად სხვა სტუმრებიც შემოგვიერთდნენ: ახალგაზრდა წვეილი და ხანშიშესული კაცი, ჩვენი თანამემამულეები. როცა ქართველები საქართველოდან შორს ერთმანეთს ხვდებიან, სულერთია ახლო ნაცნობები არიან ისინი თუ შორეული, ან თუნდაც საერთოდ უცნობები, მაინც მათ შორის სწრაფად გულთბილი დამოკიდებულება მყარდება. ახლად მოსულებმა არა მხოლოდ ჩვენი მასპინძლები გადაკოცნეს, არამედ სოფიკოც და მეც ზედ მიგვაყოლეს და ასე აღმოვჩნდით უნებურად ძალიან ახლო მეგობრულ წრეში. მაშინვე გადავწყვიტეთ ლევილის სასაფლაოზე წასვლა. მე და სოფიკო ახლად ჩამოსული სტუმრების მანქანაში ჩავსხედით და მათთან ერთად გავემგზავრეთ სასაფლაოსკენ, რომელიც არც ისე შორს აღმოჩნდა. უკვე დღის სამი საათი იქნებოდა, მზე ძალზე აცხუნებდა და მალე დავიქანცვით, ალბათ იმიტომ, რომ ვცდილობდით საფლაავების ქვებზე არცერთი ქართული წარწერა არ გამოგვეტოვებინა. უნდა ვაღიარო, რომ საფლაავები ჩემზე არავითარ ზემოქმედებას არ ახდენენ, გინდაც ისინი ძალიან ცნობილ პიროვნებებს ეკუთვნოდნენ. სავსებით გასაგები და ახლობელია ჩემთვის მარინა ცვეტაევას მიმართვა რილკესადმი, როცა ეუბნება, რომ სიკვდილის შემდეგ იგი ყველგან არის, გარდა იმ ადგილისა, სადაც მისი საფლაავია: „- где места нет, где нет тебя, нет есть: могила.“

როცა ლევილის ბაღში დავბრუნდით, ხის ქვეშ სუფრა უკვე გაშლილი დაგვხვდა. ახალი სტუმრებიც მოსულიყვნენ: ქართული სათვისტომოს მოძღვარი მამა არჩილი და პატარა სიმპატიური კაცი, ძველი ემიგრანტების ჩამომავალი, საფრანგეთში დაბადებული და გაზრდილი, ვინმე მელუა. მამა არჩილი თბილისში ჩემი ძველი მეზობლების, ვანხაძეების, ნათესავი აღმოჩნდა, „რაშია საქმე, მამაო თვალს არ გაშორებს“, - მითხრა სოფიკომ. ეტყობოდა, რომ ცოტა არ იყოს უკვე მობეზრდა ჩვენი ძალიან თავშეკავებული საზოგადოება და ანეკდოტების მოყოლაზე გადავიდა. არცერთი აღარ მახსოვს, მაგრამ დანამდვილებით შემიძლია ვთქვა, რომ ისინი გამიზნულად სცდებოდნენ წესიერების დასაშვებ ნორმებს. სოფიკო ხომ აბსოლუტურად თავისუფალი იყო ყოველგვარი მოჩვენებითი კეთილზნეობისაგან და ზოგჯერ მაღალზნეობრიობის წინააღმდეგ ისეთ გამომხდომებსაც კი მიმართავდა, რაც სხვისგან შეიძლება მოსაწონი არც ყოფილიყო, სოფიკოს კი ძალიან უხდებოდა, რადგან ასეთი, შეიძლება ითქვას, ხულიგნური ქცევა მისი განუყოფელი პიროვნული ხიბლის ერთერთ განუყოფელ ნაწილს შეადგენდა.

(აქვე მინდა გავიხსენო სოფიკოს მონაყოლი

პირველ რიგში (მარცხნიდან მარჯვნივ): ლია აბულაძე, რუსუდან ჯანაშია, ვერიკო ანჯაფარიძე, ლალი ნადირაძე, ირა ჭანტურია
მეორე რიგში: სოფიკო ჭიაურელი, ნინა მესხიშვილი, მანანა გელევანიშვილი

ვერიკოზე: ერთხელ, რა თქმა უნდა, ძალიან დიდი ხნის წინათ, ვერიკო მატარებლით მიემგზავრებოდა მოსკოვში. მის ორადგილიან კუპეში ქართული ენის მასწავლებელი, რესპუბლიკის დამსახურებული პედაგოგი, აღმოჩნდა, რომელიც მთელი ვზის განმავლობაში წმინდა ლიტერატურული ქართულით ლაპარაკობდა. იმ დროს თბილისიდან მოსკოვში მგზავრობა 3 დღე-ღამეს გრძელდებოდა. ბუნებრივია, ვერიკოც იძულებული იყო მთელი ამ დროის განმავლობაში თანამგზავრთან საუბრისას მაღალი ლიტერატურული სტილი დაეცვა. ბოლოს კი, როცა მოსკოვის სადგურზე თავისი და დაინახა, ეცა მას და სულმოუთქმელად ერთადერთი სიტყვა დააყარა: ტრა..., ტრა..., ტრა..., ტრა... სამი დღის იძულებითი პურიზმის შემდეგ გული იჯერა).

ლევილი, მის გარშემო მწვანით დაფარული ბორცვები, ბაღი, სოფიკო, ჩვენი გულითადი მასპინძლები – ყველაფერი ეს ისე მაგონებდა საქართველოს და კიდევ, რა თქმა უნდა, მშობლიური ენის ხმოვანება – მიჩნდებოდა ილუზიას, რომ სამშობლოში ვარ, შინ.

თანდათან საიდანღაც ახალი სტუმრები გვემატებოდნენ, ძველები კი ქრებოდნენ. ასე გაქრა, მაგალითად, ბატონი მელუა, რომელიც ნიკოლა სარკოზისთვის ხმის მისაცემად მიიჩქაროდა.

სოფიკოს ეტყობოდა, რომ ძალიან დაიღალა, მაგრამ ჩვენი მასპინძლის დაპირება მაინც არ დავიწყებია და ლევილის ბიბლიოთეკის ჩვენება სთხოვა. დათომ გაგვიღო ქართველების სახლი და დიდ ოთახში შეგვიყვანა, სადაც ჩვენი ყურადღება პირველ რიგში კედელზე გამოკრულმა ისტორიულმა

საბუთმა მიიპყრო. ეს იყო საქართველოს მიერ 1918 წელს მიღებული დამოუკიდებლობის აქტის ორიგინალი. იქვე ეკიდა საქართველოს მაშინდელი დროშა. ოთახის თაროები სავსე იყო წიგნებით, საქალაქელებით, ჟურნალებით, გაზეთებით, ყველაფერი ერთმანეთში იყო არეული. არსად ჩანდა არც კატალოგი, არც არაფერი მისი მსგავსი. სრული ქაოსი! როგორ შევძლებდით ჩვენ იქ რამის პოვნას?! მე და სოფიკომ მაინც ვცადეთ, მაგრამ უშედეგოდ.

ლევილიდან პარიზში საკმაოდ დიდხანს ვმგზავრობდით. კვირა საღამოს ქალაქგარეთ გასეირნების შემდეგ ბევრი პარიზელი ბრუნდებოდა შინ, მანქანები ნელა მიიწვევდნენ წინ. უკვე დაღამებული იყო, როცა სასტუმროს მივადწიეთ. ვივანშმეთ და ცოტა დავისვენეთ. სოფიკოს ისევ აწუხებდა ფეხი, მეც მეორე დღეს დილით ადრე ვიყავი ასადგომი და გადავწვევით გარეთ აღარ გავსულიყავით. სოფიკომ საკვრავს მიმართა, მე მანეკენად გამომიყენა და კაბის შემოკცვა დაიწყო, რისთვისაც მაღალქუსლიანი ფეხსაცმელების ჩაცმა და მაგიდაზე აძრომა მომიწია. მალე ორივეს მოგებუზრდა ეს საქმიანობა, თანაც ნიკუშა დაბრუნდა სახლში და სტუმრები მოიყვანა, ამიტომ მიუხედავად დაღლილობისა, სოფიკო ისევ სუფრის გაშლას შეუდგა, სხვანაირად ხომ არასდროს არ შეეძლო: როგორც არ უნდა ვგრძნობთ თავი, როგორც არ უნდა ყოფილიყო დაღლილი, სტუმრების მიღებას და გამასპინძლებას მაინც ახერხებდა.

ორშაბათს დილით კიდევ ეძინა, როცა ავდექი და ჩუმად ჩავიცვი, ვცდილობდი წინა დღის დაღლილი ადრე არ გამეღვიძებინა. ვიცოდი, რომ შუადღისას დამქანცველი სამკურნალო პროცედურა ელოდა. მარტო გავედი სამხარეულოში, ყავა დაველიე, პატარა ბარათი დავეწერე, საძინებელ ოთახში თავთან დავეუღე და ფრთხილად გარეთ გამოვედი. მერე კართან შევჩერდი და ყური მივუგდე, ბინიდან ჩამი-ჩუმი არ ისმოდა.

სასტუმროდან გარეთ გამოვედი და ტაქსის რიგისაკენ წავედი. მოედნის გადაკვეთისას ისევ თითქმის უკვე რიტუალად ქცეული მოქმედება შევასრულე: ზევით ავიხედე. აივანი ცარიელი იყო...

ტაქსისტების რიგს ერთი ქალი გამოეყო და მანქანის კარი გაძლიო. მე ტაქსში ჩავჯექი და უცებ დავიბენი, იმიტომ რომ სადგურის ფრანგული სახელწოდება თავიდან გამომიფრინდა. ბოლოს ისევ მხსნელ ლინგვა-ფრანკას – ინგლისურს მივმართე: - North railway station.

- Gare du Nord? – მკითხა მძლოლმა ქალმა.

- Oui, madame, - ვუპასუხე მე, კმაყოფილმა, რომ შევძელი ფრანგულად ორი სიტყვის გადაბმა.

ასე დასრულდა ჩემი პარიზული არდადეგები... და ჩემი ბოლო შეხვედრა სოფიკოსთან.

P.S. მინდა მოვიგონო ნაწევრები ჩვენი საუბრებიდან, თუმცა სადღაც წამიკითხავს ანა ანმატოვას აზრი, რომ მოგონებებში პირდაპირი საუბრის გადმოცემა ბოროტმოქმედებას უნდა გაუტოლდეს და სათანადოდ დაისაჯოს.

მე: იცი, მარინა ცვეტაევა პასტერნაკს ერთერთ წერილში სწერს: ненавижу интеллигенцию, люблю народ и дворянство...

სოფიკო: Я – народ, ცოტა ხნის ფიქრის მერე: — არა, მე ორივე ვარ, ხალხიც და ДВОРЯНСТВО (ვერიკო)... მე ვგრძნობ კავშირს ჩემს ხალხთან, ჩემს მიწასთან... მიწა მადღევს ძალას, შენ ეს არა გაქვს... (მე არ შევკამათებოვარ).

მე: (ლანას სტუმრობის შემდეგ) როგორ მომეწონა, არ მოველოდი, სულ სხვანაირი წარმოდგენა მქონდა.

სოფიკო: აი, ხომ ხედავ, არასდროს არ უნდა დაუჯერო სხვებს, ვიდრე შენ თვითონ არ გაიცნობ ადამიანს.

სოფიკო: მინდა წიგნი დავწერო, ჩემს ცხოვრებაზე, იმდენი საინტერესო შეხვედრა მქონია. გიას მოგონებები წაკითხული გაქვს? არა? (გია დანელია – ცნობილი კინორეჟისორი, სოფიკოს დეიდაშვილი) ყველაფერზე იუმორით წერს, მეც ასე მინდა დავწერო. გია მეუბნება, თუ შენც დაწერ მოგონებებს, ყველა მიხვდება, მე სად მოვიტყუეო.

სოფიკო: ჩემმა ავადმყოფობამ ყველა გააკვირვა. კოტე ნინიკაშვილმა (თეატრალური კრიტიკოსი) მითხრა, მე შენ უკვდავი მეგონეო, მე კი ვუპასუხე, დროზე ადრე რატომ მმარხავ-მეთქი, ჯერ ხომ ცოცხალი ვარ...

-დოდომ (ჩვენი მეგობარი) მითხრა, შენ რომ ოპერაციას გიკეთებდნენ, ორი ღამე ტანზე არ გამიხდია და არ დავწოლილვარო. ნანი ბრეგვაძე კი თურმე მამინვე გინეკოლოგთან გავარდა, სოფიკოს თუ ასეთი ავადმყოფობა სჭირს, ალბათ მეც ავად ვიქნებიო.

-ჩემი პირველი ქმარი ყოველ ნახევარ საათში ერთხელ სოფიკოს (სოფიკოს ძმისშვილი, რომელიც

ოპერაციის შემდეგ თავზე ადგა) ურეკავდა და ჩემს მდგომარეობას ეკითხებოდა.

-ნარკოზიდან რომ გამომიყვანეს, სოფკამ მკითხა, რა გინდაო და მე ვუთხარი, ნანას (ნანა ავალიშვილი, ჩვენი მეგობარი) დაკურის მოსმენა-მეთქი. მაშინვე ნანას დაურეკა, ნანამ, ხომ იცი, როგორ იცის, საშინლად აფორიაქდა და მაშინვე დაკვრა დაიწყო, მე კი ყურმილში ვუსმენდი და მეტირებოდა.

სოფიკო ბევრს მიაძობდა თავის სამომავლო გეგმებზე, აპირებდა „ერთი მსახიობის თეატრში“ თამაზ ჭილაძის ახალი პიესის დადგმას (მოგვიანებით კიდევაც განახორციელა ეს ჩანაფიქრი, მაგრამ მე მისი ბოლო სპექტაკლი აღარ მინახავს).

სოფიკო: იცი, რამდენ წერილს ვიღებ, აქაც კი მწერენ, პარიზში, სულ უცნობი ხალხი მწერს, ეტყობა, ბევრი სიყვარული დამითესია...

ეს სრული ჭეშმარიტებაა. სოფიკო იყო და კიდევ დიდხანს იქნება ქართველი ხალხის უსაყვარლესი მსახიობი!

ეპილოგი

აი, უკვე ოთხ წელზე მეტი გავიდა სოფიკოს გარდაცვალებიდან. სად არის ის ეხლა? ჩემთვის ისევე იქ არის, თავის სახლში, ფიქრის გორაზე, უბრალოდ მე ვარ შორს, უკვე 10 წელზე მეტია, შორს ვცხოვრობ და ამიტომ ვერ ვხვდები ვერც მას და ვერც „ჩვენს გოგოებს“. მაგრამ რა არის ეს ათი წელი იმ დროსთან, ბავშვობასთან და მთელ იმ სიცოცხლესთან შედარებით, რომელიც ჩვენ ერთად გავგიტარებთ? და მთელ ამ ჩვენს მარადისობაში, ამ ჩვენს საერთო უსასრულო სამყაროში სოფიკო იყო ყოველთვის ჩვენი საყრდენი, ჩვენი მიზიდულობის ცენტრი.

ეხლა ვფიქრობ: - რით გვიზიდავდა? რას ასხივებდა? - სიცოცხლის სიხარულს, რომელიც ასეთი გადამდები იყო, სითბოს, სიყვარულს, ხალისს, ნიჭს, გრძნობების და განცდების სისაესეს. მე არ შემიძლია ამომწურავად და სრულად მისი დახსიათება. რამდენიც არ უნდა ვეცადო, მაინც ვერ შევძლებ მისი გარეგანი და შინაგანი ხიბლის გადმოცემას. ძალიან ნათელი და საღი გონება ჰქონდა, იყო უკიდურესად მართალი და პირდაპირი, შეიძლება ზოგჯერ ზედმეტად პირდაპირიც კი, ზოგჯერ მიაშიტი, და ყოველთვის უზომოდ მომხიბლავი, რასაც აკეთებდა, აკეთებდა მთელი გულითა და სულით, დაწვრილმანება არ შეეძლო. ეს ყველაფერი მართალია, მაგრამ რაც მთავარია, იყო სრულფასოვანი ადამიანი და

ნამდვილი პიროვნება, რაც ასე იშვიათია. ის იყო მართლაც განუმეორებელი პიროვნება.

ვინ მოსთვლის, რამდენი დღესასწაული უზუქებია ჩვენთვის სოფიკოს! ყველას ჩამოთვლა შორს წაგვიყვანს. იქნებ მარტო „იადონას თეატრის“ გახსენება კმარა, რომელმაც იმ ბნელ, მშვიერ, გატანჯულ 90-იან წლებში სიცოცხლის ხალისით და სიხარულით უზვად დაგვასაჩუქრა! (რატომ ამოიღო თეატრმა მერე რეპერტუარიდან, ვერ ამიხსნია).

ერთმა ჩვენმა მეგობარმა ზუსტად თქვა: “როგორც ზღაპრებშია ხოლმე, გმირის ძალა არის შენახული აქა-და-აქ, მაგალითად, ან რომელიმე ხის ფესვებში, ან არწივის ფრთებში, ისე იყო თითქოს ჩემი ძალა სოფიკოსთან შენახული და მარტო მასთან შეხვედრისას იღვიძებოდა.”

ხშირად ვფიქრობ ხოლმე იმაზე, რომ ჩვენ სხვადასხვა ვართ სხვადასხვა ადამიანებთან. რამდენი „მე“ ცხოვრობს ჩემში? – არ ვიცი. ვიცი მხოლოდ, რომ ჩემი საუკეთესო „მე“ სოფიკოს თანდასწრებით იბადებოდა, ვთავისუფლდებოდი ყოველივე წვრილმანისგან, სიყალბისგან, თითქოს ვიწმინდვდი და ეხლა, როცა სოფიკო აღარ არის, არ ვიცი სად ვეძებო ეს „მე“ და მეჩვენება, რომ სოფიკოსთან ერთად ჩემს თავსაც ვგლოვობ.

და ისევე და ისევე მიჩნდება კითხვა: სად არის სოფიკო? სად წავიდა? სად ქრება ადამიანის სული? სად ქრება ამდენი ძალა? ამხელა სიყვარული და სითბო?

„Твое лицо,

Твое тепло,

Твое плечо

Куда ушло? “

(მარინა ცვეტაევა)

მარადიული კითხვა, რომელიც ყოველთვის უპასუხოდ რჩება...

ლია აბულაძე

***

ჩვენი ჟურნალის ფურცლებზე განვაგრძობთ იმ ნამდვილი ისტორიების გამოქვეყნებას, რომლებსაც ადგილი ჰქონდა 2008 წლის აგვისტოს ომის დროს. კრებულში „ომის სხმა სხმა“, შესული ეს ამბები ორი ქართველი და ორი ოსი ჟურნალისტის მიერ ოთხი თვის მანძილზე შეგროვებული. ყველა ისტორია მათი მეზობლების, ნაცნობების, ახლობლების — რეალური ადამიანების რეალური ცხოვრებიდანაა.

მიუხედავად იმისა, რომ ყოველი ისტორია საკმაოდ განსხვავდება ერთმანეთისგან, მათ ერთი მთავარი მსგავსება აქვთ — ის, რომ ამ ომშიც აღმოჩნდა ადგილი კეთილი საქმეებისთვის, მეგობრობისთვის და ურთიერთდახმარებისთვის.

ს თ ე ლ ი ს მ ტ ვ ე ლ ი

უსუსურობის განცდა დამეუფლა,
რადგან არაფერი შემიძლო მის შესაჩერებლად.

„ყველა ომი ერთ დღეს აუცილებლად მთავრდება. მთავარია, სანამ ის ბობოქრობს, მისი ხანძარი სულში არ შეუშვა, რომ ადამიანობა არ დაგაკარგვინოს. ომის დასრულების შემდეგ, როდესაც ყველაფერი დაიწმინდება და დრო ყველას თავის ადგილს მიუჩენს, სული და სინდისი სუფთა უნდა გქონდეს, თორემ ვერც ხალხში გამოჰყოფ თავს და შენთვის ახალი ომი დაიწყება, საკუთარ მესთან ომი. ის ხშირად გკითხავს, შენ ხომ შეგეძლო გადაგერჩინა მავანი, რატომ არ გააკეთე ეს?“ — ამ სიტყვების ავტორმა, მაღინა შიუკაევამ 2008 წლის აგვისტოს ომის დროს საოცარი სიმამაცე გამოიჩინა. იგი მიიჩნევს, რომ ძალა, რომელიც ომის დროს, განსაცდელში მყოფი ადამიანების დახმარების დროს იგრძნო, ჩვეულებრივი სიყვარულის ძალაა, რომელიც თუ არ გაგაჩნია, საფრთხის წინაშე მყოფს თვითონაც წაგახდენს და ვერავისაც ვერ დაეხმარები.

მაღინა შიუკაევა: — ეს კონფლიქტი უდიდესი ტრაგედია იყო ჩემთვის, ერთ მხარეს ჩემი მეუღლე და შვილები იყვნენ, მეორე მხარეს — ჩემი და-ძმა და სხვა ნათესავები. უსუსურობის განცდა დამეუფლა, რადგან არაფერი შემიძლო მის შესაჩერებლად.

როდესაც საჰაერო დაბომბვა დაიწყო,

სოფელი თითქმის ყველამ დავტოვეთ. სახლებში რამდენიმე მოხუციღა დარჩა, მათ შორის ჩემი მამამთილი, რომელიც საწოლს იყო მიჯაჭვული. ამის გახსენება ახლაც მზარავს. უძწეო ადამიანი მივატოვეთ და არც ვიცოდით რამდენი ხნით. დაბომბვა რომ შეწყდა, ქართველ მეზობლებთან ერთად სოფელ კნოლევაში დაბრუნება გადავწყვიტე. მალევე დავინახე სოფლისკენ მომავალი მარადიორების მანქანები, მოდიოდნენ და თან ისროდნენ. მეზობლებმა წამოსვლა ვეღარ გაბედეს, მე კი მირჩიეს შინ დავბრუნებულიყავი, შენ არაფერს დაგიშავებენ და წლობით მუხლჩაუხრელი შრომის შედეგად შექენილ სახლ-კარსაც გადაარჩენო.

სოფლის ზედა ნაწილი უკვე ცეცხლში იყო გახვეული. ჭურვები გზაზე ცვიოდა, ამიტომაც მდინარის გავლით, ჭალა-ჭალა გასვლა ვარჩიე.

დარჩენილმა მეზობლებმა ჩემი მისვლა რომ გაიგეს, იმედი მიეცათ და ჩემს სახლში მოიყარეს თავი. შუადღე გადასული იქნებოდა, როდესაც მეზობლის — მიშა დონაძის ღობის მტვრევის ხმა შემომესმა. შემდეგ სროლა ატყდა და სახლიდან კვამლი ავარდა. მომხდურებმა გზა სოფლის ზემო ნაწილისკენ გააგრძელეს. დრო ვიხელთე და ცეცხლის ალში გახვეული სახლიდან ცეცხლმოკიდებული ლოგინების

გადმოყრა დავიწყე. ხანძარი უკვე იატაკსა და ფანჯრის ჩარჩოებს მოსდებოდა. ეზოში წყლით სავსე კასრი შევნიშნე, არ მახსოვს როგორ მივათრიე სახლთან ახლოს. ჩემს სახლში მყოფი ადამიანები დასახმარებლად გარეთ გამოსვლას ვერ ბედავდნენ. ამიტომ მარტომ ჩავაქრე ცეცხლი და სახლი განადგურებას გადავარჩინე. მობრუნებულმა მოხუცები სახლის უკანა ნაწილში გავიყვანე. ცოტა ხანში ჩემს ეზოშიც ატყდა ჩოჩქოლი. სახლში ორი ავტომატიანი შემოვიდა. ფარდის უკან ვიდექი. ყველაფერი გარკვევით ჩანდა, ერთმა ტელევიზორი აიღო, მეორემ ვიდეო მაგნიტოფონი ამოიღო ილღიაში. მე და ჩემი ხიზანი მეზობლები შიშისგან ერთმანეთს ვეკვროდით, ყოველ წუთს ველოდით საფრთხეს და რაღაც უნდა მეღონა, გადავწყვიტე გავსულიყავი...

ბევრი აღარ მიფიქრია, გავედი და მომხდურებს ოსურად მივმართე „გამარჯობა, ბიჭებო“. ავტომატები მომიშვირეს. მეგონა შიშისგან გული საგულედან ამომვარდებოდა. საბედნიეროდ, ერთ-ერთმა მიცნო.

- აქ მარტო არ გეშინია? — მკითხა ერთმა.
- ოსი ვარ, თქვენ ჩემი ძმები ხართ და თავს უსაფრთხოდ ვგრძნობ, — ვუპასუხე.

ერთმა წვერიანმა, შუახნის კაცმა მკითხა, დავიჯერო ქართველებს არ მაღავე სახლშიო? ვიუარე... საბედნიეროდ, დამიჯერეს და სახლის გაჩხრეკა გადაიფიქრეს. სოფლის ახალგაზრდები მოიკითხეს, იმუქრობდნენ, მაგათი აღსასრულის დღეც მოვაო. ასე რამ გაგამწარათ-მეთქი, ჩავეძიე. როგორც აღმოჩნდა, ერთ-ერთი მათგანისთვის ქართველებს ომში ორი შვილი მოუკლავთ და შურისძიებაზე ფიქრობდნენ. დავაპირე მეთქვა, რომ ომი ომია და იქ ვიღაც კვდება, მაგრამ ამის გამო სხვებს არ უნდა გაუსწორო ანგარიში, რადგან უდანაშაულო ადამიანების მიმართ გამოვლენილ ასეთ რისხვას ტერორიზმი ჰქვია და არ ჯდება ომის კანონებში-მეთქი, მაგრამ გადავიფიქრე, რადგან არ მქონდა გარანტია, რომ უარესს არ ჩაიდენდნენ. რადგან ოსი ვიყავი, დამარიგეს: მანქანის ხმის გაგონებისთანავე გარეთ გამოვსულიყავი — შორიდანვე რომ შეგნიშნავთ, სახლს ცეცხლგამჩენს აღარ ვესვრითო.

გავთამამდი, ვთხოვე, რომ ჩემს უბანში მაინც არ დაეწვათ სახლები, წინააღმდეგ შემთხვევაში, ჩემს სახლს თვითონვე დაწვავდი. არ ვიცი ჩემმა თხოვნამ გაჭრა თუ მუქარამ, მაგრამ სახლები აღარ დაუწვავთ, მხოლოდ ძარცვავდნენ...

ფ ე რ ვ ნ ე რ ი

მოხუცო, ჩვენ გელოდებით, პაციენტი მძიმე მდგომარეობაშია. ჭრილობა მძიმეა. გელი...

1991 წელი. ცხინვალი ცეცხლის ალში იყო გახვეული. ქალაქის შემოგარენსა და სოფლებში მუღმივი ბრძოლები მიმდინარეობდა. დაჭრილები რეგულარულად გადმოჰყავდათ თბილისის რესპუბლიკურ საავადმყოფოში.

მეორე მხარე თავის დაჭრილებს ვლადიკავკაზში აგზავნიდა. აღმოჩნდა, რომ ერთ-ერთი ოსი მეზობელი მძიმედ იყო დაჭრილი

და სიკვდილს ებრძოდა. თანამებრძოლები მეგობრის გადასარჩენად გამოსავალს ეძებდნენ. ერთადერთი გამოსავალი თბილისიდან ექიმის ჩამოყვანა იყო, თუმცა, მაშინ თითქმის შეუძლებელი იყო.

ოსმა მებრძოლებმა დახმარებისთვის სახელგანთქმულ გენერალს — კიმ ცაგალოვს მიმართეს. ის დიდხანს იბრძოდა ავღანეთში.

ყველას აოცებდა გამძლეობით, სიმშვიდითა და ურთულესი მდგომარეობიდან გამოსავლის მოძებნის უნარით.

იმ დღესაც იფიქრეს, რომ კიმის მეტი ვერავენ უშველიდათ. გენერალმა დახმარებისთვის მისულ აჯანყებულებს მოუსმინა, ჩაფიქრდა და თქვა, რომ ისეთი კაცი სჭირდებოდა, რომელიც თბილისში წასვლას შეძლებდა.

ომის, სისხლისა და სიკვდილის, მუდმივი ფრონტის ხაზის არსებობის მიუხედავად, არსებობდნენ ადამიანები, რომლებიც ახერხებდნენ გამყოფი ხაზის გადაკვეთას და ამჯერადაც იპოვეს ასეთი კაცი – ქართველი, თანაც გორელი. კიმმა მას დაშიფრული წერილი გადასცა და უთხრა ვისთანაც უნდა მისულიყო. წერილში ეწერა: „მოხუცო, ჩვენ გელოდებით, პაციენტი მძიმე მდგომარეობაშია. ჭრილობა მძიმეა. გელი. მანქანა უნომროა. მძღოლი ზ...ძე. ხელმოწერა – დარაიძან.“

წერილის აღრესატი იგორ მახნინი

თბილისის სამხედრო ჰოსპიტალში მუშაობდა. მეგობარმა კიმს იმედები არ გაუცრუა. ეს გასაკვირი არც იყო, მათი ნაცნობობა ხომ ავლანეთის მთებში, თაკარა მზესა და ცივ ქარში იწრებოდა. მეგობრობამ მორიგ გამოცდას გაუძლო.

მძღოლმა გზაში მართლაც სასწაულები ჩაიდინა. რომ არა მისი მოხერხებულობა, ექიმს ადგილზე ვერ ჩაიყვანდა. მან უჩინმაჩინივით ჩაუარა ქართულ და ოსურ პოსტებს. საფრთხე ორივე მხარეს ელოდა, საკმარისი იყო მცირე უზუსტობა – შეხვედრა თუნდაც ოს მეომრებთან, რომლებმაც მისი მისიის შესახებ არაფერი იცოდნენ და ყველაფერი მარცხით დამთავრდებოდა, მძღოლსაც და მგზავრსაც ტყვეას დაახლიდნენ და...

ეს ერთ-ერთი ამბავია მათ შორის, როცა ქართველმა, ოსმა და რუსმა დაამტკიცეს, რომ ადამიანს, ყოველთვის, ურთულეს სიტუაციაშიც კი, შეუძლია ადამიანად დარჩეს.

იუმორი

ჩიოყბეი უჭნება თაჟის ზაჟუღ ზაცი-
რნეს:

- თაჟიდან მოძინეჟს შენი ვაჟუთა. იმიტომ, რომ შენს ძუსულში ცალი ხელთათმანი დაჟმჩა.
- შაეიზა ნუ ვაძჟი, უქიძო, დაღდეჟი ვესხე და ახალ ხელთათმანეს ვიყიდი!..

ყოფლი ოძში ნასსკლოლად ეშხადჟა.

ცოლი უჭნება: - ნესჟაჟ დაეციო სხლ-
ძი, ახლა იჟ აუძალე სნაიჟოს ნესჟეჟი.

სკანი ეშაძაციის ვაჟუთილხეა.

- შენ იზან, ძეს ჟიზან, ისიც იზანს, ზა ღიოა?
- ახალი ნელი.

საცვიბოთი მანჯანიდან ცყდად დაძაჟეჟ-
ყოლი ძიბი ვაღძოჟაღლა და ძსჟჟჟ მან-
ჯანას დაესა. ვაღძოჟილა ამ მანჯანიდან
ჯალი და აძჟომს:

- ჩჟი ჟმანი აზაჟიით აზ დაძიჟეჟს ზომ ხე ძე დაძესჟაჟა და აზა ძე დაჟ-
რჟაჟ ხეს.

მანსავლუჟელი მიძაბოთაჟს ყლას:

- აზა, ის ჟისაც თაჟი სულელი ჟეონია, ვესხე ნაძოღეს.
- ჩაბეა ხნის ძეძლეჟ ჟიბი ეოეონა ნაძოღეჟა.
- სოჟი, მაბოთლა სულელი ეეონია თაჟი? - ჟიბესჟა მანსავლუჟელი.
- აზა, ძაეოამ ძალიან ძეძჟოალეთ, ვესხე მაბოთ ზომ ილჟიით, - ზასესოძს სოჟი.

ნოვახშია:

საზიხვედვეხემ ცეხი	3
გეიმანის ქაითუდი სამიხველოების ზეიმი მიუნხენში	4-6
მიტხოზოლიტ ახიამის ქადაგება გეიმანის ქაითუდი სამიხველოების ზეიმი მიუნხენში	6-8
კვადიფიციტი უცხოელებისთვის გეიმანიაში მუშაობის ახალი პირობები	8-9
დამოუკიდებლობის დღის აღნიშვნა მიუნხენში	10-11
გეიმანის ქაითუდი სათვისტომოს თახი	12-15
ინტეხვიუ ერასეხინე ტრემეიმანთან	16-19
სოფიუო ქიაუხედის გახხენება	20-27
სოფდის მცვედი (ომის სხვა სახე)	28
ავლანედი (ომის სხვა სახე)	29
იუმოხი	30

გემდემანის ეხრთუფი სხთვისტომოს ჟურნალი
გამოიტემა 2005 წლის ოქტომბრიდან

*Zeitschrift des Georgischen Vereins in Deutschland e.V.
Herausgegeben seit Oktober 2005*

დამოუკნება-გამომსებადი:
გეიმანის ქაითუდი სათვისტომო
სათვისტომოს თახაქომახა: ლახი ლათაშვილი

სახადასოო ჟოლაგია:
ნინო საბელაშვილი (მთ. რედაქტორი)
თინათინ ხითინაშვილი (რედაქტორი)
ნინო დალაქიშვილი
ნინო ცხომელიძე-დეპერმდილი
ეკატერინე ცირიკაშვილი

მულაქსის მისამართი
Georgischer Verein in
Deutschland e.V.
c/o Leri Datashvili
Roemerhofweg 51c
85748 Garching b. MŠnchen
დაგვიკავშირდით:
ელ. ფოსტა: qartuli@satvistomo.de